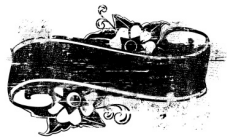






**ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΧΤΣΟΓΛΟΥ**  
**ΚΑΤΩ Η ΜΑΣΚΑ**





*Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται  
στον Αλέξη και τον Σάκη  
που έφυγαν από κοντά μας,  
αλλά θα ζούν πάντα μέσα μας.*



## Πρόλογος

Τα άτομα που πήραμε την πρωτοβουλία να αποδώσουμε την παρούσα μπροσούρα του αναρχικού Σταύρου Κουχτσόγλου από την Καθαρεύουσα στη Δημοτική δεν αποτελούμε μια σταθερή ομάδα μεταφράσεων ή μια μόνιμη ομάδα εργασίας που έχει ως μοναδικό σκοπό, να μεταφράζει και να αποδίδει παλαιότερα κείμενα στη Νεοελληνική. Η προσπάθεια αυτή, αποτελεί και τη δική μας μικρή συμβολή, που εντάσσεται στα πλαίσια του αναρχικού κινήματος για την κοινωνική απελευθέρωση και τη δημιουργία μιας ανεξούσιας ζωής.

Η αιτία που μας ώθησε να καταπιαστούμε με το συγκεκριμένο, και όχι με κάποιο έργο, οποιουδήποτε άλλου αγωνιστή της εποχής (αρχές εικοστού αιώνα), είναι ότι ο Σταύρος Κουχτσόγλου ήταν από τους λίγους κοινωνικούς αγωνιστές με ολοκληρωμένη και αποκρυσταλλωμένη αναρχική σκέψη και δράση.

Ο ίδιος ο Κουχτσόγλου επεδίωκε να απευθυνθεί στην εργατική τάξη της εποχής του, γι' αυτό και τα κείμενά του, παρά την ευρύτατη μόρφωσή του, είναι απλά και κατανοητά χωρίς όμως να στερούνται νοημάτων και ουσιαστικής πολιτικής ανάλυσης. Παρ' ότι λοιπόν ο λόγος του και σε αυτό το κείμενο είναι απλός και μεστός, η καθαρεύουσα στην οποία εκδόθηκε τις δύο προηγούμενες φορές, λειτουργούσε αποτρεπτικά και απέκλειε πολλούς από την ανάγνωσή του. Σε αυτό το σημείο, στο ξεπέραςμα δηλαδή των όποιων αποκλεισμών ή δυσκολιών λόγω της γλώσσας, έγκειται και η προσπάθειά μας.

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου, παράλληλα με την πρακτική του δράση, παρουσίαζε και έντονη συγγραφική δραστηριότητα με κείμενα, άρθρα και μπροσούρες που δημοσιεύονταν από επαναστατικές εφημερίδες της εποχής ή άλλες επαναστατικές ομάδες, πολλά από τα οποία δυστυχώς δεν σώζονται σήμερα.

Σε αντίθεση με τα περισσότερα κείμενα του Κουχτσόγλου που μπορούν να εκληφθούν ως απάντηση, κριτική ή πολεμική προς συγκεκριμένες πολιτικές ή άτομα της εποχής του, το «Κάτω η Μάσκα» αποκαλύπτει τη διαχρονική φύση της εξουσίας και την ανάγκη πραγμάτωσης του Αναρχικού ιδανικού, ενώ παράλληλα αποκτά σημασία για τους απανταχού καταπιεσμένους ακόμα και σήμερα.

Αναφορικά με το περιεχόμενο και τη δομή του συγκεκριμένου κειμένου, ο συγγραφέας παρουσιάζει κλιμακωτά τη δημιουργία της φύσης και του ανθρώπου, αποδομώντας τα ψέμματα της εξουσίας. Στη συνέχεια, μέσα από μια ιστορική αναδρομή μεταβαίνει από τις προϊστορικές κοινωνίες, στη σημερινή ιεραρχικά δομημένη, καταγγέλοντας τα δεινά που αυτή προκαλεί, προτάσσοντας την αναγκαιότητα της Αναρχίας, κάνοντας παράλληλα έκκληση στους εξουσιαζόμενους για επανάσταση.

Η κοινωνική πραγματικότητα των αρχών του 20ού αιώνα προφανώς διαφοροποιείται από τη σημερινή, το κείμενο άλλωστε είναι γραμμένο το 1912, γεγονός που θα πρέπει να συνυπολογίσει ο αναγνώστης. Ωστόσο, θεωρούμε ότι παρά τη φαινομενική αλλαγή της μορφής της καταπίεσης και της εξουσίας, η ουσία της δεν έχει μεταβληθεί στο ελάχιστο· όπως ακριβώς και η ανάγκη της κοινωνικής απελευθέρωσης από τα δεσμά του κράτους, παραμένει και σήμερα το ίδιο επιτακτική.

Εκτός όμως από τη διάδοση του λόγου, ως εφόδιο των καταπιεσμένων στον αγώνα τους ενάντια στο κράτος και κάθε εξουσία, επιδιώκουμε να συμβάλλει και στη διάσωση της κινηματικής μνήμης, ως προϋπόθεση της κινηματικής προοπτικής.

Η προσπάθεια απόδοσης του κειμένου στην δημοτική έγινε, θέλουμε να πιστεύουμε, με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια νοήματος προς το αρχικό, με σκοπό να το καταστήσουμε ευανάγνωστο και προσιτό στον οποιονδήποτε· επιπλέον, προσθέσαμε, όπου κρίναμε αναγκαίο, δικές μας επεξηγηματικές σημειώσεις σε δυσνόητα σημεία, που εξυπηρετούν τον ίδιο σκοπό. Παρ' όλα αυτά δεν αποκλείουμε την πιθανότητα λαθών, αφενός επειδή η αντικατάσταση λέξεων συχνά δεν αποδίδει πλήρως το νόημα της αρχικής και αφετέρου εξ' αιτίας του ιδιαίτερου χαρακτηριστικού ύφους του ίδιου του Κουχτσόγλου.

Η συγκεκριμένη προσούρα έχει επανεκδοθεί άλλες 2 φορές στο παρελθόν στην καθαρεύουσα. Η πρώτη ήταν το 1912 από την αναρχική ομάδα Καΐρου και η δεύτερη τον Φεβρουάριο του 1984 στην Αθήνα από τη σειρά του περιοδικού «Πεζοδρόμιο» με τον αριθμό 13 των εκδόσεων



«Διεθνής Βιβλιοθήκη»· στην τελευταία διατηρείται η ορθογραφία αλλά όχι και το πολυτονικό σύστημα. Επίσης, στην τελευταία έκδοση του 1984 εμπεριέχονται δύο εισαγωγικά σημειώματα. Το ένα είναι του Άγι Στίνα και το άλλο του γιατρού Γ. Σαραφίδη, γραμμένο στην καθαρεύουσα.

Στην παρούσα έκδοση επιλέξαμε να συμπεριλάβουμε και τις δύο αυτές εισαγωγές χωρίς να αποδώσουμε, σκόπιμα, την δεύτερη στα Νεοελληνικά για να διατηρήσουμε αυτούσιο το ύφος και την ιδιαιτερότητα της εποχής στην οποία γράφτηκε.

Θεωρούμε, ότι οι δύο αυτές εισαγωγές συμβάλλουν στην διαμόρφωση πληρέστερης εικόνας για τη ζωή και το έργο του Κουχτσόγλου. Όπως έχει προαναφερθεί, ύστερα από τις δύο προηγούμενες εκδόσεις στην καθαρεύουσα οι οποίες έχουν εξαντληθεί, αυτή είναι η πρώτη φορά που επιχειρείται έκδοση της συγκεκριμένης μπροσούρας στα Νεοελληνικά.

Η έρευνα, η επιμέλεια και τα έξοδα για την μπροσούρα βασίστηκαν αποκλειστικά στις δικές μας δυνάμεις, με γνώμονα την αυτοοργάνωση, και στην πολύτιμη βοήθεια συντρόφων και φίλων, χωρίς την οποία θα ήταν αδύνατη η έκδοση αυτή.

Οι ιδέες μας όπως και το παρόν εγχείρημα δεν επιδέχονται κανενός είδους αντίτιμο, καθώς δεν ανεχόμαστε λογικές αγοραπωλησίας, εμπορευματοποίησης και διαμεσολάβησης. Υπό το πρίσμα αυτό, θα θέλαμε και η μπροσούρα αυτή να μοιράζεται ελεύθερα, χέρι με χέρι, χωρίς το παραμικρό χρηματικό αντάλλαγμα ή οποιαδήποτε άλλη συνεισφορά. Επίσης, επιθυμούμε την περαιτέρω αναπαραγωγή, ανατύπωση και διάδοσή της από τον καθένα, η οποία όχι μόνο είναι επιτρεπτή αλλά και αναγκαία, εφόσον πρόκειται για τον απελευθερωτικό σκοπό.

Τέλος, θα θέλαμε να εκφράσουμε την επιθυμία, η πτώση της μάσκας της εξουσίας για την οποία μίλησε και αγωνίστηκε ένας έλληνας αναρχικός στα τέλη του 19ου αιώνα, να σηματοδοτήσει επιτέλους την αποκάλυψη της δολοφονικής φύσης της, στα μάτια των ανθρώπων και να σημάνει την ολοκληρωτική καταστροφή του κράτους, στα συντρίμια του οποίου θα οικοδομηθεί ο κόσμος της αλληλεγγύης, της ισότητας και της ελευθερίας. Ο κόσμος της Αναρχίας.

Καλή ανάγνωση

## *Ο Σταύρος Κουχτσόγλου και το έργο του*

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου (ή Κουχτσόγλους) γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1878. Σύμφωνα με στοιχεία του ανιψιού του, δικηγόρου Νίκου Κουχτσόγλου, ο Σταύρος Κουχτσόγλου καταγόταν από την Προποντίδα της Θράκης. Στάλθηκε να φοιτήσει στο Γυμνάσιο Τσοτυλίου Κοζάνης, ένα σχολείο-αναμορφωτήριο της εποχής. Αφιερώθηκε, όμως, από νωρίς στην πάλη για την κοινωνική επανάσταση.

Από νεαρός εργάστηκε ως τσιγαράς. Εργάστηκε, επίσης, στον Πειραιά ως ναυτεργάτης. Έζησε πολυτάραχη ζωή και επηρεάστηκε από τις ιδέες του Μιχαήλ Μπακούνιν και άλλων αναρχικών στοχαστών. Ταξίδεψε σε αρκετές χώρες της Ευρώπης, όπου συμμετείχε σε πάμπολλα αναρχικά ξεσπάσματα και εργατικές εξεγέρσεις. Σύμφωνα με τον ανιψιό του, μάλλον το 1912 συμμετείχε σε συνέδριο αναρχικών στην Ισπανία. Απέκτησε έτσι δεσμούς και επαφές με αναρχικές οργανώσεις και εφημερίδες αρκετών χωρών. Στην Κωνσταντινούπολη και στην Αλεξάνδρεια, πρωταγωνίστησε σε εργατικές κινητοποιήσεις, οι οποίες πολλές φορές εξελίσσονταν σε βίαιες συγκρούσεις με το κράτος και τους εργοδότες.

Επίσης, σε νεαρή ηλικία, φέρεται ότι συμμετείχε ως εθελοντής στο στρατό του Γαριβάλδη και πήρε μέρος σε αρκετούς πολέμους με επαναστατικό και απελευθερωτικό χαρακτήρα.

Υπήρξε, ταυτόχρονα, αξιόλογος μελετητής των έργων των Μπακούνιν, Κροπότκιν, Ρεκλύ, Ζαν Γκράβ και Μαλατέστα. Τον τελευταίο, μάλιστα, τον είχε γνωρίσει προσωπικά και συνεργάστηκε μαζί του στην Αίγυπτο.

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου ήταν ολοκληρωμένος αναρχικός, και είχε ευρεία θεωρητική μόρφωση. Μεταχειριζόταν εύκολα αποσπάσματα από όλους τους αναρχικούς θεωρητικούς, όπως γράφει στην συνέχεια και ο Άγις Στίνας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάμεσα στα άλλα, έγραψε ένα κείμενο-απάντηση στις διάφορες θεωρίες μαρξιστών, κυρίως του Νικολάι Μπουχάριν, για τους αναρχικούς. Στο κείμενο αυτό, το οποίο έφερε επίσης τον τίτλο «Κάτω η Μάσκα», αποκαλύπτεται ότι ο Κουχτσόγλου είναι ξεκάθαρα αναρχοκομμουνιστής, με συνδικαλιστικές απόψεις και περιεχόμενο δράσης. Σε κάποιο σημείο ασκεί έμμεση πολεμική και στον αναρχικό σοσιαλισμό (κολεκτιβισμό), όχι μάλλον, από ζήτημα αρχής, αλλά προφανώς, επειδή θέλησε να εναντιωθεί στην λενινιστική αριστερά που άρχισε να εμφανίζεται τότε στον «ελλαδικό» χώρο και που ο ίδιος «προφήτευσε», κατά κάποιο τρόπο, τη διαμόρφωση και κατάληξη της τάσης αυτής μέσω του πλήρους ελέγχου εκ μέρους της, του συνδικαλιστικού κινήματος από τη δεκαετία του 1920 και έπειτα.

Το 1912 εκδόθηκε στο Κάιρο η μπροσούρα του με τίτλο «Κάτω η Μάσκα», που δημοσιεύεται και εδώ.

Έγραψε επίσης, μια ακόμη μπροσούρα, που έχει χαθεί, με τίτλο «Η γέννηση και διαίρεση του σοσιαλισμού», μια μελέτη για το μέλλον της Κομμουνιστικής Διεθνούς, όπως και αρκετά άρθρα σε περιοδικά και εφημερίδες καθώς και επαναστατικά ποιήματα.

Μετά τις διώξεις στην Αίγυπτο, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και μαζί με τους Κώστα Σπέρα, Δημήτρη Φανουράκη και άλλους, προσπάθησε να πείσει τους εργάτες να απομακρυνθούν από τον κίνδυνο να εξαρτηθεί και να αφομοιωθεί το τότε συνδικαλιστικό κίνημα από το νεαρό τότε Σ.Ε.Κ.Ε. (μετέπειτα Κ.Κ.Ε.).

Επιπλέον, έγραψε αρκετά άρθρα στην επαναστατική συνδικαλιστική καθημερινή εφημερίδα «Άμυνα», της οποίας αρχισυντάκτης ήταν ο Ηρακλής Αποστολίδης.

Ένα χαρακτηριστικό δημοσιευμένο άρθρο του, ήταν η δριμεία κριτική στο Νικολάι Μπουχάριν, όπως προείπαμε.

Στις 16 Ιουνίου 1920, γράφει ένα άρθρο με τίτλο «Ποιός είναι ο κλέφτης και ποιός ο νοικοκύρης», στο οποίο ο Σ. Κουχτσόγλου ασκεί έντονη κριτική στην πολιτική και τις απόψεις του Αβραάμ Μπεναρόγια, σχετικά με τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας (Γ.Σ.Ε.Ε.). Παράλληλα, το άρθρο του με τίτλο «Το πρόγραμμα των εν παρενθέσει κομμουνιστών» που δημοσιεύθηκε και αυτό τον Οκτώβριο του 1920 στην εφημερίδα «Άμυνα», ασκεί κριτική σε διάφορα σημεία του τότε προγράμματος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδας (Σ.Ε.Κ.Ε.).

Επίσης, δημοσίευσε ένα αναρχικό αντιεκλογικό άρθρο-μανιφέστο με

τον τίτλο «Δεν ψηφίζω», ενώ έγραψε το «περί ενός κύκλου» και άλλα.

Μετά την εκδίωξη των αναρχοσυνδικαλιστών από τη Γ.Σ.Ε.Ε. και το Εργατικό Κέντρο Αθήνας (Ε.Κ.Α.) από το Κ.Κ.Ε., ο Σταύρος Κουχτσόγλου εγκαταστάθηκε στο Βόλο, απ' όπου συνέβαλε στην ίδρυση της Ομοσπονδίας Καπνεργατικών Σιγαροποιητικών Σωματείων γύρω στο 1921-1922, διαδίδοντας τις αναρχοκομμουνιστικές και συνδικαλιστικές ιδέες, ενώ ταυτόχρονα, άρχισε να εκδίδει την εφημερίδα «Ελεύθερος Άνθρωπος».

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου πέθανε το 1949 στο γηροκομείο.

## *Σημείωμα του Στ. Στάυρα*

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου(ς) ήταν στην προ, κατά και μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο εποχή, ο μόνος στην Ελλάδα ολοκληρωμένος και αυθεντικός αναρχικός.

Στους Έλληνες εργάτες έγινε γνωστός από τη συμμετοχή του σαν αντιπρόσωπος των τσιγαράδων στο Α΄ και Β΄ συνέδριο της Γ.Σ.Ε.Ε., όταν από κοινού με τον Σπέρα και τον Φανουράκη προσπάθησαν να προφυλάξουν το συνδικαλιστικό κίνημα από τον κίνδυνο να εξαρτηθεί αυτό από το Σ.Ε.Κ.Ε., του οποίου η εξέλιξη στο σημερινό αντεπαναστατικό γραφειοκρατικό συγκρότημα που φέρει τον τίτλο Κ.Κ.Ε. τους ήταν από τότε γνωστή.

Αλλά, ο Σταύρος Κουχτσόγλου έχει και μια άλλη ιστορία που λίγοι την ξέρουν. Ήταν οργανωμένος αναρχικός και είχε δεσμούς και επαφές με αναρχικές οργανώσεις πολλών χωρών. Είχε γνωρίσει προσωπικά τον Μαλατέστα, όπως και άλλους αγωνιστές αναρχικούς. Είχε αναπτύξει πρακτική δραστηριότητα κυρίως στην Αίγυπτο και στην Τουρκία, και είχε πάρει ενεργό μέρος σε πολλές βίαιες απαλλοτριωτικές επιθέσεις εναντίον τραπεζών στην Αλεξάνδρεια και στην Πόλη. Είχε μια σοβαρή θεωρητική μόρφωση και με πολλή ευχέρεια χρησιμοποιούσε στην γραφή και προφορική προπαγάνδα του, αποσπάσματα από έργα των Κροπότκιν, Μπακούνιν, Ρεκλύ, Μαλατέστα και άλλων αναρχικών συγγραφέων.

Εκτός από το «Κάτω η Μάσκα» που δημοσιεύεται εδώ, είχε γράψει και μια κριτική στον Μπουχάριν και μια μελέτη πραγματικά προφητική για το μέλλον της Κομμουνιστικής Διεθνούς. Επίσης είχε γράψει και επαναστατικά ποιήματα.

Ο πιο στενός φίλος του στην Ελλάδα ήταν, παρά τη διαφορά της ηλικίας, ο Ανδρέας Κεραμόπουλος, μέλος της ομάδας «Εργατικό Μέτωπο» πριν, κατά και μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και την κατοχή.

Είχε πολλά κοινά χαρακτηριστικά και στις ιδέες και στην πρακτική δράση και στην τόλμη με τον Κουχτσόγλου. Αυτός ήταν και δικός μου στενός φίλος και συμμαχητής και απ' αυτόν γνώρισα για λίγο στα γεράματά του, τον Σταύρο και έμαθα για τη ζωή και την δράση του.

Σ' αυτόν ο Κουχτσόγλου εμπιστεύθηκε, όταν μπήκε στο Γηροκομείο την πολύ πλούσια βιβλιοθήκη του και πολλά χειρόγραφα. Ο Ανδρέας, επειδή συμμετείχε ενεργά στο κίνημα και αντιμετώπιζε τον κίνδυνο της σύλληψης και της έρευνας στο σπίτι του, έδωσε στον αδελφό του Θανάση να φυλάξει την βιβλιοθήκη. Ο Θανάσης πέθανε στην κατοχή και η βιβλιοθήκη που έπρεπε να την έχει η γυναίκα του μια ελβετίδα ή γαλλίδα χάθηκε μαζί με αυτήν.

Ο Σταύρος Κουχτσόγλου πέθανε στο γηροκομείο. Τον θάνατο τον αντιμετώπισε ψύχραιμος και άφοβος σαν επαναστάτης και άθεος. Στον παπά που παρά τις διαμαρτυρίες του επέμενε φορτικά να τον μεταλάβει, στο τέλος, του λέει: «παπά μου, φύγε, γιατί θα φτύσω μέσα». Αυτές ήταν οι τελευταίες του λέξεις.

Οκτώβριος 1983

Α. ΣΤΙΝΑΣ

## *Εισαγωγή του Γ. Σαραφίδη*

Ο συγγραφεύς του παρόντος βιβλίου είναι γνωστός εις τον Αιγυπτιακόν Ελληνισμόν. Είναι ένας απο τους σπουδαιότερους αντιπροσώπους των νέων ιδεών, μεταξύ των εργατικών τάξεων. Άνθρωπος αληθής.

Βεβαίως δι' ημάς τους Έλληνας είναι πολύ τολμηραί ακόμη αι ιδέαι αι οποίαι εκφράζονται εις το παρόν βιβλίον. Ούτε ο Κονεμένος, ούτε ο Λασκαράτος, ούτε ο Ροΐδης έγραψαν με τόσον ριζοσπαστισμόν, όπως ο Σταύρος Κουχτσόγλου. Ο Σταύρος Κουχτσόγλου είναι ένας εργάτης Ευρωπαίος. Έχει συνείδηση όλων των κοινωνικών ζητημάτων τα οποία απασχολούν την εποχήν μας. Το έργον του και κατα τούτο έχει μεγάλην αξίαν. Διότι ενώ από το πρωί έως το βράδυ εργάζεται ως βιοπαλαιστής, από το βράδυ έως το πρωί εργάζεται μελετών, ερευνών και συγγραφών υπέρ της ευτυχίας της ανθρωπότητας.

Ο τίτλος του παρόντος βιβλίου «Κάτω η Μάσκα» είναι αρκετά επιδεικτικός του τι θέλει να ειπή ο συγγραφεύς. Αμειλίκτως κτυπά το ψεύδος και την υποκρισίαν ως τας μόνας κληρονομιάς του παρελθόντος τας οποίας εφυλάξαμεν με ευλάβειαν. Κτυπά την ιδιοκτησίαν, την εκμετάλλευσιν και αυτόν ακόμη τον Σοσιαλισμόν και κηρύσσεται υπέρ του ιδεώδους της Αναρχίας, όπως ο μέγας γεωγράφος και κοινωνιολόγος Ελυζέ Ρεκλύ.

Δεν επιθυμούμεν να κρίνωμεν το έργον. Αυτό είναι ανώτερον όχι μόνο των δυνάμεών μας, αλλά και του πολιτισμού μας ακόμη.

Αφού αγαπώμεν τόσον παραφόρως την ελευθερίαν και αφού παραδεχόμεθα την ελευθερίαν ως ένα σύνολο ελευθεριών, διατί να μην αφίσωμεν τους αναγνώστας του παρόντος βιβλίου να το κρίνουν ελευθέρως και μόνοι των;

Οπωσδήποτε δεν αποκρύπτωμεν οτι η εμφάνισις του παρόντος βιβλίου σημειώνει ένα μέγα γεγονός δια την ιστορίαν της Ελλάδος.

Ο ιατρός Γ. ΣΑΡΑΦΙΔΗΣ

## *Πρόλογος των Σπύρου Κουτσιόγλου*

Εξ' αιτίας της διαστρέβλωσης, η οποία γίνεται επίτηδες εναντίον του αναρχισμού από την εξουσιαστική τάξη και από άλλους που έχουν συμφέρον από αυτό, αποδίδονται σε εμάς χιλιάδες κατηγορίες και υβριστικοί χαρακτηρισμοί.

Επειδή στερείται ο λαός κρίσης, λογικής και δικής του θέλησης, βαδίζει κατά συνέπεια σύμφωνα με τις ορέξεις και τις θελήσεις των αρχόντων του· αποφεύγοντας έτσι, όχι μόνο τους αναρχικούς σαν δολοφόνους-κακούργους και υπόλοιπους χαρακτηρισμούς που μας αποδίδουν, αλλά ούτε καν ζητάει να μάθει, τι είναι αναρχισμός, προκατειλημμένος όπως είναι από αυτούς που έχουν συμφέρον από τις ψεύτικες αυτές διαδόσεις.

Παρ'όλα αυτά ο αναρχισμός παρουσιάζεται σήμερα ως ένα ολοκληρωμένο μέρος μιας νέας φιλοσοφίας και για αυτό ο αναρχικός βρίσκεται πάντοτε σε συνάφεια με τους μεγαλύτερους μελετητές.

Όσο ο εγκέφαλος του ανθρώπου ελευθερώνεται από τις ιδέες που του αποτύπωσε η μειοψηφία των βασιλιάδων, παπάδων, δικαστών κ.τ.λ., αλλά και των πληρωμένων σοφών για να τον κρατήσουν υπό την εξουσία τους, τόσο ξεφυτρώνει και μια νέα κοινωνική αντίληψη, η οποία δεν χαρίζει πλέον θέση σε αυτή την εξουσιαστική μειοψηφία.

Αυτή η κοινωνία περιλαμβάνει όλο τον πλούτο που συσσωρεύθηκε από την εργασία των περασμένων γενεών και τον θέτει προς κοινό όφελος· χωρίς να επιδιώκει πλέον να δημιουργήσει καμιά εξουσία. Αυτή η κοινωνία του αναρχισμού είναι αυτή, η οποία περιλαμβάνει άπειρες ποικιλίες ικανοτήτων, ιδιοσυγκρασιών και ατομικών ενεργειών, χωρίς να αποκλείει κανέναν.

Καλεί επομένως την πάλη και τον συναγωνισμό, επειδή γνωρίζει ότι οι εποχές των ελεύθερων συναγωνισμών, χωρίς το βάρος της εξουσίας



κάποιου να βαραίνει τη ζυγαριά από το ένα μέρος, υπήρξαν αυτές που ανέπτυξαν περισσότερο την ανθρώπινη ιδιοφυΐα.

Αναγνωρίζοντας ότι τα μέλη της έχουν ίσα δικαιώματα σε όλους τους θησαυρούς του παρελθόντος που συσσωρεύθηκαν δεν αναγνωρίζει πλέον τη διαίρεση, σε εκμεταλλευτές και εκμεταλλεζόμενους, σε κυβερνήτες και κυβερνόμενους, σε εξουσιαστές και εξουσιαζόμενους, σε άρχοντες και αρχόμενους.

Ζητάει να αποκαταστήσει μια δυνατή αρμονία στους κόλπους της, χωρίς να υποτάσσει τα μέλη της σε καμμία εξουσία, καλώντας τους ανθρώπους σε ελεύθερη ανάπτυξη, σε ελεύθερη πρωτοβουλία, σε ελεύθερη συνεργασία.

Ζητάει την πλήρη ανάπτυξη του ατόμου, που συνδέεται με την υψηλότερη ανάπτυξη της ηθελημένης συνεργασίας από όλες τις απόψεις, σε όλους τους δυνατούς βαθμούς και για κάθε πιθανό σκοπό.

Σκοπός της λοιπόν είναι η πλήρης ελευθερία του ατόμου και τα μέσα του: η επανάσταση και η διάδοση της αλήθειας· διότι μόνο μέσω αυτής θα μπορέσει να καταρρίψει το, μέχρι αυτού του σημείου κυρίαρχο ψέμα· γνωρίζοντας άλλωστε, ότι μόνο κάτω από την λάμψη της αλήθειας μπορούν να δημιουργηθούν χαρακτήρες και κατά συνέπεια άνθρωποι ελεύθεροι και ειλικρινείς.

Γ' αυτό, θεωρούμε ότι η διάδοση των Αναρχικών ιδεών, μέσα από σειρά φυλλαδίων που εκδίδονται, όπως και η ελεύθερη εξέταση και λογική κρίση κάθε πράγματος που βρίσκεται γύρω μας, όχι μόνο θα βοηθήσουν στην κατάρριψη των ψεύτικων διαδόσεων και του ψέμματος, αλλά και στην ανάπτυξη και ολοκληρωτική αντίληψη του Αναρχικού ιδανικού.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

*Βλέπεις τον ήλιο που δύει εκεί κάτω; Καλά!  
Όπως είναι βέβαιο, ότι αύριο θα ανατείλει,  
έτσι είναι βέβαιο, ότι και η αλήθεια θα λάμψει μια ημέρα  
Shiller*

Γνωρίζουμε ότι η μωσαϊκή ιστορία\* της δημιουργίας του κόσμου, είναι αποδεκτή ακόμη από πολλούς λαούς, οι οποίοι δέχτηκαν τον Εβραίο-χριστιανικό πολιτισμό. Αυτή η εξαιρετική επιτυχία, οφείλεται αφενός στην εσωτερική ενότητα των χριστιανικών και εβραϊκών δογμάτων και αφετέρου στην απλή και φυσική διάθεση των ιδεών, οι οποίες βρίσκονται σε αυτήν και συμβιβάζονται κάπως συγκεχυμένα (ρευστά) και με τις μυθολογικές κοσμογονίες\*\* των αρχαίων.

Σύμφωνα με αυτήν, ο θεός σχημάτησε πρώτα τη γή και τα αστέρια, κατόπιν χώρισε το φώς και το σκοτάδι, έπειτα τα νερά και την ξηρά, αργότερα τα φυτά, πιο μετά τα ζώα, τελευταία τον άνθρωπο και την έβδομη μέρα αναπαύθηκε. Ιδού! αμέσως, με λίγα λόγια, έγινε όχι μόνο αυτός edώ ο κόσμος, ο πλανήτης μας, αλλά όλο το Σύμπαν!

Τώρα, αν είμαστε μοιρολάτρες, μπορούμε να πιστέψουμε σε αυτή τη δημιουργία και να αρκεστούμε σε αυτή την απλούστατη υπόθεση, επαναπαυόμενοι και εμείς, σε λιγότερο χρονικό διάστημα από τον Δημιουργό.

---

\*Η ιστορία ίδρυσης του κόσμου σύμφωνα με τον Εβραϊκό-Μωσαϊκό νόμο, Παλαιά Διαθήκη.

\*\*Θεωρίες προέλευσης του σύμπαντος θρησκευτικού ή μυθικού χαρακτήρα, σε αντιδιαστολή με την επιστήμη της κοσμολογίας η οποία στοχεύει στην κατανόηση της φυσικής συγκρότησης του σύμπαντος και των νόμων που τη διέπουν.

Εάν όμως θελήσουμε να μην αρκεστούμε σε αυτή την αλλόκοτη και χωρίς εξηγήσεις διαβεβαίωση, εάν θελήσουμε να αποτινάξουμε για μια στιγμή το “Πίστευε, και μή ερεύνα” και δεν πιστέψουμε και ερευνήσουμε, επικαλούμενοι τη λογική μας και την επιστήμη, τότε θα ανακαλύψουμε μία νέα εντελώς δημιουργία, όχι μυθολογική και βασισμένη σε εβραϊκές σοφιστείες, αλλά σε αποδείξεις και στη λογική.

Τότε, το πρώτο βλέμμα που πρέπει να ρίξουμε, θα είναι το να παρατηρήσουμε γύρω μας, για να δούμε εάν τα πράγματα που βλέπουμε και θεωρούμε ως στερεά και αμετάβλητα (όπως οι πέτρες, τα σίδηρα κ.τ.λ.) αν πράγματι είναι τέτοια. Θα βρούμε λοιπόν, ότι οποιοδήποτε σώμα και αν πάρουμε και ανεβάσουμε ως ένα σημείο τη θερμοκρασία του, θα εξατμιστεί.

Εάν εξετάσουμε τότε και τη γή μας στο εσωτερικό, θα δούμε, ότι όσο κατεβαίνουμε προς το κέντρο της, τόσο η θερμοκρασία της ανεβαίνει. Εάν κατεβούμε σε ένα βάθος 6.000 ποδιών\*, θα βρούμε θερμοκρασία 1.500°, αρκετή για να κρατήσει όλα τα υπάρχοντα στερεά μέταλλα στην επιφάνεια, λιωμένα. Έπειτα, τα ηφαίστεια, τα θερμά νερά (τα οποία βγαίνουν στην επιφάνεια) και τα μεταλλικά νερά (τα οποία βγαίνουν διαλυμμένα από τις σχισμές του φλοιού κ.τ.λ.), μας πείθουν ότι η γή στο κέντρο της, και σήμερα ακόμη, κρατάει όλα τα μέταλλα λιωμένα. Κάνοντας αυτή τη σκέψη, βαδίζουμε ένα βήμα μπροστά υποθέτοντας, ότι η γή κάποτε ήταν όλη έτσι: μια μεγάλη σταγόνα λιωμένου μετάλλου στο άπειρο. Ύστερα, η πυρακτωμένη επιφάνειά της ήρθε, σιγά-σιγά (εξ' αιτίας της ακτινοβολίας της μεγάλης θερμοκρασίας που σκορπούσε μέσα στις διαστάσεις του θόλου, που ήταν σχετικά παγωμένος) και σχημάτισε ένα λεπτό φλοιό, ο οποίος κάλυψε όλη την επιφάνεια της γής. Αλλά ωστόσο, εξ' αιτίας της σχετικής ανάπτυξης του ψύχους, ο εσωτερικός πυρήνας συμπυκνώθηκε και συμπύχθηκε περισσότερο· από αυτό προέκυψε μια σμίκρυνση της γήινης διαμέτρου (την κίνηση της οποίας μη μπορώντας να ακολουθήσει ο λεπτός φλοιός σχιζόταν και στερεοποιούνταν). Από τις σχισμές αυτές ανέβλυζαν πάλι οι ύλες του πυρακτωμένου πυρήνα και στερεοποιούνταν με τη σειρά τους, σχηματίζοντας έτσι μερικές προεξοχές και βάθη: τα πρώτα επίπεδα των βουνών και τα πρώτα στοιχεία των πεδιάδων. Όταν κατέβηκε κάποια φορά η θερμοκρασία ως ένα βαθμό, ένα νέο φαινόμενο προέκυψε: το νερό. Εώς τότε βρισκόταν σε ατμώδη κατάσταση στην ατμόσφαιρα. Έπρεπε επομένως να κατέβει σημαντικά η θερμοκρασία, για να μπορέσει

---

\*Πόδι: μονάδα μέτρησης μήκους, βάθους και βυθίσματος πλοίων. Το διεθνές πόδι αντιστοιχεί σε 0,305 μέτρα.

να περάσει στη ρευστή κατάσταση. Τότε, μια νέα εργασία έγινε στην επιφάνεια της γής. Πέφτοντας, με τη μορφή συνεχόμενης βροχής το νερό, διέλυε εξομαλύνοντας τις προεξοχές του φλοιού. Η λάσπη που σύρθηκε, γέμιζε τα βάθη και αφού καταστάλαζε σε στρώματα, ίδρυε τις πεδιάδες.

Επειδή δεν έχω την αξίωση να συνεχίσω λεπτομερώς την όλη φάση της δημιουργίας του κόσμου, αλλά την πρόθεση να δώσω στον αναγνώστη μια εικόνα μόνο από αυτήν και να τον κεντρίσω να ζητήσει να μάθει την όλη αλήθεια, τον παραπέμπω για περισσότερες λεπτομέρειες και ακριβή αποσαφήνιση, στο σύγγραμμα του Heackel (*La creation du monde* fr.3) όπως και του H.Guede (*La geologie* με 151 εικόνες 2fr.) καθώς και του Dr.Fauvelle (*La physico-chimie* 2.40). Θα αρκεστώ μόνο στο να αναφέρω ένα απόσπασμα της κοσμογονίας του Kant, για να δώσω μια μικρή ιδέα για την αρχική αέρια κατάσταση των πλανητών.

Σύμφωνα με την κοσμογονία του Kant, σε μία πολύ μακρινή εποχή, το σύμπαν ήταν σε κατάσταση ατμού, ένα αεριούχο χάος. Οι ύλες, οι οποίες τώρα βρίσκονται σε διαφορετικούς βαθμούς στερεοποίησης (οι στερεές, οι ημι-στερεές, οι ρευστές, οι ελαστικές ή αεριούχες), είτε πάνω στη γή είτε στους υπόλοιπους πλανήτες, οι οποίες από τότε μεταβλήθηκαν, ήταν στις αρχές αναμειγμένες σε μία ομογενή μάζα γεμίζοντας το σύμπαν' συγκροτούνταν σε μια κατάσταση, ακραία λεπτή από τη φύση της, εξ' αιτίας, μιάς υπερβολικά υψηλής θερμοκρασίας. Τα εκατομμύρια συμπλέγματα των πλανητών, τα οποία βρίσκονται στα ηλιακά συστήματα, δεν υπήρχαν ακόμα. Γεννήθηκαν από μία γενική περιστροφική κίνηση, στην διάρκεια της οποίας κάποιοι αριθμοί από τη μάζα, ήταν πιο στερεοί από την υπόλοιπη αέρια ύλη, ενεργοποιήθηκαν και συμπυκνώθηκαν γύρω από τον εαυτό τους ως κέντρα έλξης. Με τον ίδιο τρόπο, το χαώδες αρχικό σύννεφο ή κοσμικό αέριο, διαμοιράστηκε σε έναν αριθμό σφαιρικών νεφών, τα οποία έλαβαν υπόσταση μέσω μιας περιστροφικής κίνησης και συμπυκνώνονταν όλο και περισσότερο.

Το ηλιακό μας σύστημα, υπήρξε ένα από τα μεγάλα αυτά νεφελώματα, του οποίου τα μέρη μπήκαν σε τάξη και ισοζυγίσθηκαν γύρω από το κοινό κέντρο. Αυτό το νεφέλωμα πήρε όπως και τα άλλα, από την δύναμη της περιστροφικής κίνησης, το σχήμα μιας συμπιεσμένης σφαίρας. Ενώ η κεντρομόλος δύναμη έλκυε πάντα προς το ακίνητο κέντρο τα παρασυρόμενα μόρια μέσα στην περιστροφική κίνηση και συμπυκνώνονταν περισσότερο το νεφέλωμα, η κεντρόφυγος δύναμη, αντίθετα, προσπαθούσε να απομακρύνει τα μόρια που περιφέρονταν και

να τα διασπείρει μακριά. Ήταν λοιπόν, στην ζώνη του ισημερινού, αυτής της πεπιεσμένης στους πόλους σφαίρας, εκεί που η κεντρόφυγος δύναμη είχε περισσότερη ισχύ και μόλις από τη δύναμη της αύξησης της συμπύκνωσης, μπόρεσε να επικρατήσει της κεντρομόλου δύναμης· δακτύλιοι νεφών χωρίστηκαν από την περιστρεφόμενη σφαίρα, σε αυτό το μέρος του ισημερινού. Αυτοί οι νεφελώδεις δακτύλιοι σημείωσαν την τροχιά των μελλοντικών πλανητών. Σιγά-σιγά η νεφελώδης μάζα των δακτυλίων, συμπυκνώθηκε σε πλανήτες, οι οποίοι περιστρέφονται γύρω από τον εαυτό τους, στον άξονά τους, ισοζυγίζόμενοι πάντα γύρω από το κεντρικό σώμα. Νέοι νεφελώδεις δακτύλιοι αποσπάστηκαν πάλι, με τον ίδιο τρόπο, από την πλανητική μάζα, μόλις η κεντρόφυγος δύναμή τους επικράτησε ξανά της κεντρομόλου δυνάμεως· και αυτοί οι δακτύλιοι, περιστρέφονταν γύρω από τους πλανήτες, όπως και αυτοί (οι πλανήτες) περιστρέφονταν γύρω από τον ήλιο. Με αυτόν τον τρόπο, σχηματίστηκαν οι σελήνες: μία μόνο για τη Γή, τέσσερις για τον Δία και έξι για τον Ουρανό. Σήμερα ακόμα, ο δακτύλιος του Κρόνου, μας παρουσιάζει μια σελήνη σε αυτή την αρχική εξελικτική φάση. Όσο η πτώση της θερμοκρασίας αυξανόταν, αυτά τα φαινόμενα, τα τόσο απλά της συμπύκνωσης και της διασποράς, επαναλαμβάνονταν συχνότερα. Με τον ίδιο τρόπο γεννήθηκαν τα διάφορα ηλιακά συστήματα, οι πλανήτες και οι δορυφόροι ή σελήνες. Οι πρώτοι, ισοσταθμισμένοι γύρω από τον κεντρικό ήλιο τους· οι δεύτεροι, περιστρεφόμενοι γύρω από τους πλανήτες τους.

Σιγά-σιγά, από την εξέλιξη της ψύξης και της συμπύκνωσης, αυτά που έλαβαν υπόσταση, δια μέσου μιας περιστροφικής κίνησης, πέρασαν από την αέριο κατάσταση σε σώμα στερεό. Από την ίδια (κατάσταση), εξ' αιτίας πάλι της αυξανουσας συμπύκνωσης, μια μεγάλη ποσότητα θερμότητας αποθηκεύθηκε, και όλα τα σώματα συρόμενα από την ισοστάθμιση - ήλιοι, πλανήτες, σελήνες - έγιναν σφαίρες πυρακτωμένες, όμοιες με μεγάλες σταγόνες λιωμένου μετάλλου, που ακτινοβολούν από την θερμότητα και το φώς.

Εξ' αιτίας της βαθμιαίας ελάττωσης της θερμότητας, που οφείλεται στην ακτινοβολία, η μάζα που έπηξε συμπυκνώθηκε ακόμη περισσότερο και σχηματίστηκε στην επιφάνεια της πυρακτωμένης σφαίρας ένα στερεό στρώμα. Εξ' αιτίας όλων αυτών των φαινομένων η Γή, η κοινή μητέρα, δεν διαφέρει από τα άλλα επουράνια σώματα. Αυτή σε συντομία είναι η γνώμη του Kant σχετικά με τη δημιουργία.

Δεν υπήρχε ακόμη μάτι ανθρώπου, για να θαυμάσει αυτή την πάλη

των στοιχείων της φύσης και για να περιγράψει λεπτομερειακά την άγρια πάλη, όσων τείνουν για την αποκατάσταση της αρμονίας, και όσων την στερεώνουν δια μέσω της αντίδρασης;

Όταν λοιπόν αυτό το στερεό σώμα περιλούσθηκε από το νερό, όταν ο φλοιός της Γής που μέχρι τότε ήταν άγονος καλύφθηκε από το ρευστό νερό, όταν στην πτώση της θερμοκρασίας συνέβαλαν και οι εξακολουθητικές βροχές, τότε φάνηκε σε μία δεδομένη περίπτωση στο βάθος των ωκεανών και η πρώτη απλούστατη ζωή, η οποία έφτασε μέσα από την εξέλιξη και μέσα από εκατομμύρια χρόνια στο σημερινό σημείο των τελειότερων φυτών από τη μία και του ανθρώπου από την άλλη.

Παραλείποντας την όλη εξέλιξη, από την πρώτη απλή ζωή μέχρι τους σημερινούς πολύπλοκους (βιολογικούς) μηχανισμούς την οποία με λεπτομέρεια μπορείτε να βρείτε στο έξοχο σύγγραμμα του Haeckel (*La creation naturelle des etres organises* fr 3.20), θα σας απασχολήσω, με μία μόνο παράγραφο από αυτό.

*Κύριοι, η συγκριτική ανατομία και εμβριολογία των σπονδυλωτών είναι θησαυρός, από τον οποίο μπορούμε να αντλήσουμε πολλές γνώσεις, για να είμαστε σε θέση να χαράξουμε με μεγάλες γραμμές την γενεαλογία του ανθρώπου. Το κάναμε στα προηγούμενα μαθήματα. Προσέξτε ωστόσο, να καταλήξετε αποφασιστικά, ότι είναι δυνατόν από τώρα να ακολουθήσετε σε όλες τις λεπτομέρειες την ανθρώπινη φιλογένεια\* προορισμένη στο εξής να χρησιμεύσει ως βάση στην ανθρωπολογία και σε όλες τις άλλες επιστήμες. Είναι στις πλέον ακριβείς εξερευνήσεις, τις πλέον λεπτομερείς του μέλλοντος, που επιφυλάσσεται η ολοκλήρωση, της τόσο σπουδαίας επιστήμης, της οποίας εμείς δεν κάνουμε τίποτα, παρά να δείχνουμε τα πρώτα ίχνη.*

Αυτές οι σκέψεις, εφαρμόζονται ακριβώς στην ειδική άποψη της ανθρώπινης φιλογένειας, πάνω στην οποία θέλουμε τελειώνοντας, να ρίξουμε ένα γρήγορο βλέμμα. Εννοώ να μιλήσω για εκείνο, που σχετίζεται με την εποχή που γεννήθηκε το ανθρώπινο γένος και με τα είδη και τις ανθρώπινες φυλές.

Όσο για τη διάρκεια του χρόνου, ο οποίος χρειάστηκε για την μεταμόρφωση των πιο ανθρωποειδών (ζώων) σε πιθηκοειδείς ανθρώπους, εννοείται εδώ, ότι δεν είναι δυνατός ο ακριβής προσδιορισμός σε χρόνους

---

*\*Η έμφυτη αγάπη και ενδιαφέρον του ανθρώπου προς το γένος του και οτιδήποτε αφορά τη φύση του.*



ή ακόμα και σε αιώνες. Ότι δικαιούμαστε να βεβαιώσουμε για τα προηγούμενα λόγια που αναφέρθηκαν, είναι ότι ο άνθρωπος κατάγεται από τα μετέπειτα θηλαστικά.

Αλλά, όπως τα μεταγενέστερα εναπομείναντα ορυκτά (απολιθωμένα) δεν βρίσκονται παρά στην κοινολιθική γή\*, είναι αδύνατον, ο άνθρωπος να έχει προέλθει από μαϊμούδες που τελειοποιήθηκαν πριν από την εποχή αυτή. Το πιθανότερο είναι, ότι αυτό το συμβάν, το τόσο σπουδαίο στην ιστορία της δημιουργίας, είχε παραχθεί στο τέλος της τέταρτης εποχής, της τρίτης περιόδου· ίσως και από την εποχή της δεύτερης. Είναι δυνατόν επίσης, να χρονολογείται (η εμφάνισή του) και μόνο από την εποχή των κατακλυσμών. Εκείνο όμως το οποίο είναι πέρα από κάθε αμφιβολία είναι, ότι ο άνθρωπος, ο προικισμένος με όλα τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά, ζούσε ήδη στο μέσο της Ευρώπης, όσο διαρκούσε αυτή η περίοδος, και ότι ήταν σύγχρονος πολλών μεγάλων θηλαστικών που έχουν ήδη χαθεί: του κατακλυσμιαίου ελέφαντα ή μαμούθ, του ρινόκερου, του γιγαντιαίου τράγου, της αρκούδας των σπηλαίων, της τίγρης των σπηλαίων κ.τ.λ..

Οι γνώσεις αυτές, τις οποίες οφείλουμε στην Γεωλογία και στην σύγχρονη αρχαιολογία σχετικά με τους απολιθωμένους αυτούς ανθρώπους και τα ζώα της ίδιας εποχής, εμφανίζουν υψηλό ενδιαφέρον· αλλά για να τα εκθέσουμε λεπτομερώς θα πρέπει να βγώ από το πλαίσιο των μαθημάτων. Θα αρκεστώ λοιπόν να σας υπογραμμίσω την σπουδαιότητα αυτών των γνώσεων, παραπέμποντάς σας για λεπτομέρειες σε πολυάριθμες σύγχρονες δημοσιεύσεις, σχετικά με τον πρώτο άνθρωπο, ιδίως τα έξοχα έργα του Charles Lyell (L'anciennet de l'homme prouve par la geologie) , του Carl Vogt (De la place de l'Homme dans la nature) κ.τ.λ. .

Οι πολυάριθμες αναζητήσεις που με τόσο ενδιαφέρον διεξήχθησαν στο χρονικό διάστημα που διέρρευσε τελευταία, σχετικά με την αρχική ιστορία του ανθρώπινου γένους, θέτουν εκτός αμφιβολίας ένα κύριο γεγονός και ήδη προ πολλού πιθανό και από άλλες αιτίες: ότι η ύπαρξη του ανθρώπου ανέρχεται βεβαίως σε πολύ παραπάνω από είκοσι χιλιάδες χρόνια. Αλλά περισσότερα από εκατό χιλιάδες χρόνια, ίσως και πολλές εκατοντάδες χιλιάδες χρόνια πέρασαν από την αρχή του ανθρώπου.

Είναι αστείο λοιπόν να βλέπει κανείς ακόμη τα ημερολόγιά μας,

---

\*Ο όρος κοινολιθικός δεν χρησιμοποιείται στην επιστήμη της αρχαιολογίας.

Πιθανολογούμε ότι αναφέρεται, είτε στο σύνολο της λίθινης εποχής [Παλαιολιθική-Μεσολιθική-Νεολιθική εποχή] από το κοινός+λίθος, είτε συγκεκριμένα στην καινολιθική δηλαδή Νεολιθική εποχή (8000-3300 π.χ.) από το καινός+λίθος).

να προσδιορίζουν σε 5.825 χρόνια, την χρονολογία της δημιουργίας, σύμφωνα με τον Καλβίκιο\* ! Αλλά, ακόμα και αν ανεβάσετε την ύπαρξη του ανθρώπου πάνω στη γή σε 20.000 χρόνια, σε 100 χιλιάδες χρόνια, σε ένα κάποιο αριθμό εκατοντάδων χιλιάδων χρόνων, δεν θα είναι παρά ένα απείρως ελάχιστο χρονικό διάστημα, λαμβάνοντας υπόψιν την αμέτρητη διάρκεια, που απαιτήθηκε για την βαθμιαία εξέλιξη της μακράς προγονικής σειράς του ανθρώπου.

Αυτό το συμπέρασμα εξάγεται από την αδύνατη πυκνότητα των κατακλυσμιαίων στρωμάτων της γής, συγκρινόμενων με τα στρώματα της τέταρτης εποχής και την αδυναμία αυτών των τελευταίων, συγκριτικά με τα πιο αρχαία στρώματα.

Εξ' άλλου, η απείρως μακριά σειρά των ζωολογικών τύπων, οι οποίοι αναπτύχθηκαν αργά, σταδιακά από το πιο απλό μονοκύτταρο έως το δικύτταρο και από αυτό ως τα σαλάκια και από αυτά ως τα πρώτα θηλαστικά, και από αυτά πάλι ως τον άνθρωπο, απαιτείται για την εξέλιξη ένα χρονικό διάστημα που περιλαμβάνει πολλά εκατομμύρια χρόνια[1] (σελ.508.La creation naturelle...).

Το ότι ο άνθρωπος υπήρξε πάνω από 20 χιλιάδες χρόνια αποδεικνύεται και από πολλές άλλες αποδείξεις. Ο Διώδορος και ο Cicero απέδιδαν την υπερβολική βεβαίως χρονολογία για τους Χαλδαίους σε 473 χιλιάδες χρόνια. Ο Καλλισθένης έστειλε αστρονομικές παρατηρήσεις προς τον Αριστοτέλη που ανέρχονται σε 31 χιλιάδες χρόνια. Ο Pline και ο Geminus, την προσδιορίζουν σε 39.180 χρόνια. Όπως όμως και αν έχει, αποδεικνύεται ότι οι Χαλδαίοι υπήρξαν πολλές χιλιάδες χρόνια πριν από την γενεαλογία της ιεράς βίβλου. Και πριν να σκεφτεί ο καλός θεός να πλάσει τον Αδάμ και να προβεί σε εγχείρηση της πλευράς του, για να βγάλει μια κοτολέτα\*\* για να φτιάξει μαγιά και για την Εύα, οι Χαλδαίοι ήταν ζυμωμένοι από τη φύση αυτόματα! Είναι αυτοί οι οποίοι εφηύραν, κατά τον Ηρόδοτο, τον γνώμονα[2] και την κλεψύδρα[3]. Διαίρεσαν τη μέρα σε 12 μέρη και το ημερονύκτιο σε 24 ώρες. Αυτοί προέβλεψαν τις εκλείψεις του ηλίου και της σελήνης και προσδιόρισαν την περίοδο του Saros, την οποία σήμερα ονομάζουμε περίοδο του Halley.

---

\*Sethus Calvisius ή Setho Calvisio το πραγματικό όνομα του οποίου ήταν Seth Kalwitz. Γερμανός θεωρητικός της μουσικής, συνθέτης, χρονολόγος, αστρονόμος και δάσκαλος της ύστερης Αναγέννησης. Στο έργο του "Opus chronologicum", πρότεινε έναν ευφυή αλλά αναποτελεσματικό τρόπο χρονολόγησης βασισμένο στις αναφορές 300 εκλείψεων.

\*\*λεπτή φέτα κρέατος.



Ο άραβας αστρονόμος Αλμπατένι, αποδίδει στους Χαλδαίους την διαίρεση του έτους σε 365 μέρες, 6 ώρες και 11 λεπτά. Όλα αυτά για να τα παρατηρήσουν, να τα μελετήσουν και να τα προσδιορίσουν, με την έλλειψη και των σημερινών μέσων, απαιτούνταν βέβαια μια συνεχόμενη σειρά γενεών διαδοχικής ανάπτυξης, για να φτάσει να σχηματίσει μία αναλυτική παρατήρηση στα φυσικά φαινόμενα, πριν από την οποία (ο άνθρωπος) θα διένυσε, σε απόλυτη αμάθεια πολλές χιλιάδες χρόνια.

Ας προχωρήσουμε τώρα, πολύ πιο πίσω από τα 50 ή 100 ή 200 χιλιάδες χρόνια και ας έρθουμε στην ανθρωποειδή μαϊμού. Πώς ο άνθρωπος ο πιο πιθηκοειδής, βγήκε από την πιο ανθρωποειδή (μαϊμού); Αυτό οφείλεται σε δύο συνήθειες της μαϊμούς, προ πάντων στην όρθια στάση και στην έναρθρη γλώσσα. Η όρθια στάση μετέβαλε-μεταμόρφωσε τα άκρα του σώματος, όπως και η συνήθεια της γλώσσας, τον λάρυγγα.

Αυτή η μεταμόρφωση επέδρασε πολύ και στον εγκέφαλο και κατά συνέπεια και στις πνευματικές ικανότητες, οι οποίες βρίσκονται σε συν-άφεια. Από τις τρεις αυτές εξελικτικές κινήσεις του ανθρώπινου οργανισμού, πρώτη από όλες είναι η τέλεια μεταμόρφωση και η τελειοποίηση όλων των μελών του σώματος, ως αποτέλεσμα της όρθιας στάσης [4]. Αυτές οι μεταμορφώσεις έγιναν πολύ πριν αποκτήσει την έναρθρη γλώσσα. Ένα μεγάλο χρονικό διάστημα υπήρξε ένα είδος ανθρώπου, προικισμένο με όλα τα χαρακτηριστικά, αλλά που στερούνταν τον λόγο και τον οποίο ο Haeckel τον ονομάζει άλαλο ή άνθρωπο μαϊμού (πιθηκάνθρωπο) [5].

Μαζί με την εξέλιξη και μετά την έλευση πολλών γενεών, όταν τελειοποιήθηκε και ο λάρυγγας, απέκτησε την ομιλία [6]. Ο πρώτος άνθρωπος, ο οποίος πρόφερε ένα μονοσύλλαβο φθόγγο ένα «μπού» και ο άλλος κατάλαβε ότι με αυτό το «μπού» ζητούσε νερό, αυτή ήταν η αρχή της γλώσσας και ο διαχωρισμός του ανθρώπου από τα άλλα ζώα.

Για να αναπτυχθεί όμως αυτή και να πάρει κάθε αντικείμενο την ονομασία του, για να σχηματίσει όμως, οπωσδήποτε, μία έκφραση αρκετά καθαρή ο άνθρωπος, πέρασαν πολλές χιλιάδες χρόνια και πολλές γενιές, που η μία διαδεχόταν την άλλη χωρίς καμιά σημαντική πρόοδο. Επειδή όμως η μεταμόρφωση της ανθρωποειδούς μαϊμούς σε άνθρωπο έγινε σε διάφορα μέρη και σε επανάληψη, σχηματίστηκαν από αυτό και διάφορα γλωσσικά ιδιώματα.

Όπως λέει και ο διάσημος γλωσσολόγος Schleicher «από την αρχή η γλώσσα διέφερε ως προς τη φωνητική, ως προς την ιδέα και την φαντασία, η οποία ενεργούσε για να εξωτερικευθεί, δια μέσου των ήχων, και ως προς

το βαθμό της τελειότητας της φυλής που προσχεδίαζε τη γλώσσα». Επίσης, ο Friedrich Muller και άλλοι γλωσσολόγοι, δέχονται ότι κάθε τύπος γλώσσας και κάθε αρχική γλώσσα έχουν μια αυτόματη και ανεξάρτητη αρχή.

«Τίποτα δεν εξευγένησε και μεταμόρφωσε τις ικανότητες και τον εγκέφαλο του ανθρώπου τόσο, όσο η απόκτηση της γλώσσας. Η πιο πλήρης διαφορά του εγκεφάλου, η τελειοποίησή του και οι πιο ευγενείς λειτουργίες του, δηλαδή οι πνευματικές ικανότητες, βιάδιζαν ζευγαρωτά επηρεαζόμενες αμοιβαία από την εκδήλωση της ομιλίας». Haeckel: (La creation naturele).

Οι άγριοι λαοί όπως οι Bochimans, οι Οττεντότοι\*, οι Αυστραλοί και άλλοι, οι οποίοι καθυστέρησαν από την υπόλοιπη ανθρωπότητα, στην πνευματική ανάπτυξη του εγκεφάλου [7], καθυστέρησαν και ως προς τη γλώσσα, με αποτέλεσμα να αριθμούν μόλις μερικές λέξεις, έχοντας μια ανολοκλήρωτη έκφραση.

Τέλος, από πολλά πράγματα αποδεικνύεται ότι η πνευματική ανάπτυξη βιάδιζε, βιάδιζε και θα βιάδιζε ζευγαρωτά με τη γλώσσα. Όταν αναπτύσσεται ένας λαός πνευματικά, αναπτύσσει και τη γλώσσα του και αφού αναπτύξει αυτήν, αναπτύσσει και τις πνευματικές του ικανότητες. Οπισθοδρομώντας χάνει και τη γλώσσα του, προχωρώντας την μετατρέπει σε πιο υψηλή και πιο κατανοητή [8].

---

\* Μέχρι την έλευση των πρώτων ευρωπαίων, στο τέλος του 15ου αιώνα, η Νότιος Αφρική κατοικείτο από δύο εθνότητες, στενά συνδεδεμένες: τους San [που επίσης αποκαλούνται Bochimans] και τους Khoi Khoi [που επίσης αποκαλούνται Hottentots].

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Όταν λοιπόν οι άνθρωποι άρχισαν να βγαίνουν από τη ζώωδη κατάσταση τους, χωρίς να έχουν ακόμη καμιά ιδέα από βασιλιάδες, πρωθυπουργούς, πάπες, πατριάρχες, αριστοκράτες και υπόλοιπα παράσιτα, οδηγούνταν απλούστατα από τις φυσικές ανάγκες τους. Ανάγκη ήταν να ενώσουν τις δυνάμεις τους, για να εξομαλύνουν ένα φυσικό εμπόδιο· αναγκαία ήταν η αλληλοβοήθεια, για να πιάσουν ένα κυνήγι, το οποίο θα έφευγε, εάν προσπαθούσαν μεμονωμένα· αναγκαία ήταν η επείγουσα ένωσή τους, για να νικήσουν ένα δυνατό εχθρό, μια αγέλη θηρίων κ.τ.λ.. Οποιαδήποτε όμως και αν υπήρξε η αρχική αιτία του συνεταιρισμού των ανθρώπων ή του προγόνου του ακόμη, αυτή έγινε μόνο για να βελτιώσει τη θέση του και όχι για να δεσμεύσει την ατομική του ελευθερία.

Ήταν ένας συνεταιρισμός των φυσικών τους προτερημάτων, για να μπορέσουν ενωμένοι να φτάσουν στον σκοπό που ήθελαν. Αυτή η πρώτη συνεργασία, η οποία θα έγινε μόλις άρχισε να διαφαίνεται η συνείδηση στον άνθρωπο, έγινε χωρίς καμιά σκέψη, χωρίς κανένα συμβόλαιο, από την πίεση των φυσικών αναγκών και από τις περιστάσεις, ο καθένας διαφυλάσσοντας την ελευθερία της ενέργειάς του. Αυτή η συνεργασία τους θα κρατούσε τόσο, όσο και ο σκοπός στον οποίο ήθελαν να φτάσουν. Αφού τελείωναν τον σκοπό τους, διαλύονταν ο καθένας στα ιδιαίτερά του, στη σπηλιά του, στην ελευθερία του.

Πολύ αργότερα θα συνέβει, εξ' αιτίας πάλι της βαθμιαίας εξέλιξης, μερικοί όμιλοι που ενώθηκαν για κάποιο σκοπό, να εξακολουθήσουν να μένουν ενωμένοι και μετά το σκοπό τους. Αφού μέσα σε αυτούς τους ομίλους μερικοί βρέθηκαν πιο πανούργοι ή πιο ισχυροί ή ευνοήθηκαν από άλλες περιστάσεις και είχαν κάποιο πλεονέκτημα ή έκαναν κάποιο ανδραγάθημα, το οποίο κατάλαβαν, στη συνέχεια έπεισαν και τους άλλους να το αναγνωρίσουν, ως ιδιαίτερο προτέρημά τους και αυτοί το δέχθηκαν.

Αλλά, δεν άργησε αυτό το πλεονέκτημα να γίνει δικαίωμα από εκείνους που το οικειοποιήθηκαν, επεκτείνοντάς το και συμπαρασύροντας και άλλα δικαιώματα και ούτω καθεξής.

Μελετώντας τους αρχικούς λαούς [9], μας αφήνουν πολλά ίχνη της εξέλιξής τους, δείχνοντας ότι, από την εποχή του ομίλου μερικών ατόμων χωρίς την παραμικρή σκιά των μεταξύ τους διαφορών, περάσαμε βαθμιαία στην εξουσία του αρχηγού, για να καταλήξουμε στις σημερινές πολύπλοκες οργανώσεις. Από εδώ λοιπόν, αρχίζει να φαίνεται ο πρώτος αρχηγός και μαζί με αυτόν και τα πρώτα αλληλοφαγώματα.

Εκείνοι που απέκτησαν αυτά τα δικαιώματα, είδαν ότι η πανουργία και η ισχύς είναι καλά μέσα για να εξαπατούν τους ανόητους και να καταπνίγουν τους ισχυρογνώμονες· τα μεταχειρίστηκαν και μας τα κληροδότησαν διαδοχικά. Όσο προχωρούσε πλέον ο άνθρωπος, τόσο μπλεκόταν μέσα στα δίχτυα των πανούργων;

Και αυτοί πάλι, με όση ευκολία έβλεπαν ότι εκτελούνταν οι διαταγές τους, τόσο αύξαναν τις απαιτήσεις τους. Επειδή δεν μπορούμε εμείς να ακολουθήσουμε αναλυτικά την εξέλιξη αυτή, μπορείτε να την βρείτε στο σπουδαίο έργο του Dr. Letourneau (*L'evolution de l'esclavage dans les divers races humains* fr.9).

Εν τω μεταξύ γεννήθηκε εντελώς ασυναίσθητα και άλλος αρχηγός, ο μελλοντικός σύμμαχος του πρώτου: ο κλήρος.

Στην αρχή, τα φυσικά φαινόμενα αποτελούσαν για τους προγόνους μας μυστήρια.

Η φύση δεν είχε παραδώσει ακόμη κανένα μυστικό της και ο άνθρωπος, επι αιώνες σέρνονταν από τους ανέμους, μη μπορώντας να οδηγηθεί μόνος του.

Ωστόσο, ήρθε η εποχή που η ανάγκη να ζητήσει να μάθει έγινε αισθητή. Ακριβώς όπως ένα παιδί που βρίσκεται μέσα στην αμάθεια όμως βασανίζεται από την περιέργεια να μάθει και είναι ευκολόπιστο και καταγοητευμένο για θαύματα τείνει να δημιουργήσει, με κάθε τρόπο, όπως λειτουργήσει η ταραχώδης φαντασία του όντα υπεράνθρωπα, έστω και σαν τη δική του μορφή· έτσι και η ανθρωπότητα, πέρασε την παιδική της ηλικία. Άλλωστε, ήταν δυνατόν ο άνθρωπος να μείνει άοπλος απέναντι στις φυσικές δυνάμεις, τα στοιχεία και τους διάφορους εχθρούς που συμάχησαν εναντίον της ύπαρξής του; Σκέφτηκε λοιπόν να βρεί την αναγκαία εξήγηση.

Η αμάθειά του λοιπόν, επειδή δεν του επέτρεπε να δώσει μια ακριβή εξήγηση των φυσικών φαινομένων, τον οδήγησε μοιραία να εισάγει στην

φαντασία του υπερφυσικούς δημιουργούς, δίνοντας σε αυτούς όλη τη δύναμη.

Επειδή ήταν περιστοιχισμένος από θορύβους, χρώματα, σχήματα και διάφορες άλλες εντυπώσεις, η φαντασία του έφτασε να δεχτεί βαθμιαία χίλιες ανοησίες, στις οποίες προσφέρθηκε ο ίδιος θύμα, επειδή ήταν υποχρεωμένος να πιστεύει σε αυτές.

Στον αέρα που βούιζε, στην θύελλα που βροντούσε, στον κεραυνό που χτυπούσε, στον ήλιο που τον έφεγγε, στη νύχτα που τον σκοτεινίαζε, στην βροχή που έπεφτε, στον σεισμό που τον τρόμαζε κ.τ.λ., ο πρόγονός μας έβλεπε θεούς, φιλικούς και εχθρικούς.

Ο πρώτος θεός λοιπόν, υπήρξε η προσωποποίηση των φυσικών φαινομένων.

Επειδή τα άτομα πέθαιναν, και η μία γενιά διαδέχονταν την άλλη, ενώ ο αέρας εξακολουθούσε να μαινεται, η θύελλα να βροντά, ο κεραυνός να εκρύνγνεται, ο ήλιος να φέγγει κ.τ.λ., σκέφτηκαν ότι, τα υπέρτατα αυτά όντα, ζούσαν ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, ίσως πάντα, και κατά συνέπεια ήταν αθάνατα.

Στον ήλιο που ωρίμαζε τους καρπούς και βλάσταιναν οι κάμποι και έφεγγε τη σπηλιά του, έβλεπε τον ευεργέτη, το Καλό. Ενώ, στο κρύο που μάραине τους κάμπους, στη νύχτα που έβλεπε φαντάσματα και αιμοβόρα νηστικά να περιτριγυρίζουν την σπηλιά του, ενσάρκωνε τον εχθρό, το Κακό.

Και μ' αυτό τον τρόπο εφηύρε το καλό πνεύμα και το κακό, τους φιλικούς και τους εχθρικούς θεούς [10].

Από αυτή την αρχή, η ιδέα της θρησκείας, συναντάται με την ιδέα της υπεροχής, ενσαρκωμένης στους πιο δυνατούς.

Από την εμφάνιση λοιπόν των πρώτων πανούργων αρχηγών, οι φυλές πλέον βρίσκονταν σε συνεχή πόλεμο. Αλλά οι ανδρείοι αυτοί πολεμιστές, οι αρχηγοί, κατάλαβαν γρήγορα ότι η δύναμή τους δεν θα βαστάξει πολύ, περισσότερο από 30-35 χρόνια, ότι άλλοι πιο νέοι, πιο δυνατοί, θα τους διαδεχθούν και για να διατηρήσουν την υπεροχή της εξουσίας τους, δέχθηκαν με προθυμία να θεσπίσουν τη βοήθεια της ηθικής εξουσίας, της νέας αυτής δύναμης. Αυτού που εξελίχθηκε σήμερα, ως Κράτος. [11] Και ο συνασπισμός τους αυτός, ήταν μοιραίος. Εξουσίαζε μόνος και φάνηκε καθαρά από τη μορφή των στρατευμάτων του θεού.

Βλέπουμε στην ιστορία μια χούφτα φανατικούς μαχητές να μετατρέπουν σε σκόνη ολόκληρη στρατιά, που κυριεύτηκε από φόβο, διότι το μαντείο

προέβλεψε εναντίον τους. Και οι θεοί της ξηράς και της θάλασσας πλήθαιναν.

Ο ναύτης εφηύρε δικούς του θεούς, της τρικυμίας, ο γεωργός δικούς του για τη γεωργία και ούτω καθεξής. Σε λίγο, συμπληρώθηκε ολόκληρη στρατιά θεών και ημίθεων, που αλληλοσυγκρούονταν. Αλλά από την πληθώρα αυτή, άρχισε να γεννιέται δυσπιστία και η ανάγκη για να μάθει, εξακολούθησε να κατατρώνει το ανθρώπινο πνεύμα. Ως το σημείο που γεννήθηκαν άνθρωποι, οι οποίοι σκέφτηκαν ότι η παντοδυναμία δεν ήταν δυνατόν να διαιρεθεί και ότι δεν μπορεί να γίνει καμμία συμπλοκή, κανένας ανταγωνισμός μεταξύ των παντοδύναμων και ο μονοθεϊσμός ξεφύτρωσε από αυτές τις παρατηρήσεις. Ο χριστιανισμός εμφανίστηκε.

Στην αρχή ως επαναστατικός, υπέρ των φτωχών και εναντίον των πλουσίων, καταδιώχθηκε αδιάκοπα από όλους τους ισχυρούς και χιλιάδες άνθρωποι βρήκαν τον θάνατο για την υποστήριξη της νέας αυτής αντίληψης, του νέου αυτού μύθου. Αλλά τότε, άλλοι επενέβησαν, οι οποίοι, είτε διέφθειραν την διδασκαλία του χριστού, όπως ισχυρίζονταν μερικοί, είτε την επεξήγησαν στο βάθος ή πιο κατανοητά, αυτό μας είναι αδιάφορο.

Την έκαναν όμως προσιτή και στους ισχυρούς, οι οποίοι κατάλαβαν ότι δεν είχαν να χάσουν τίποτα από αυτήν, αλλά να κερδίσουν περισσότερο.

Ο Κωνσταντίνος, βλέποντας σε αυτήν έναν ζυμωτή καλό της υποταγής και ναρκωτικό του θυμού και της επανάστασης, για να στερεώσει τη δύναμή του, το κράτος του, έδωσε σε αυτήν το χέρι. Απο τότε, πήρε μεγάλη έκταση και γρήγορη ανάπτυξη.

Αυτή, κυριεύσε πλέον τους μεγάλους, συμβούλευσε τους μονάρχες και τα πιο υψηλά πρόσωπα έσκυψαν μπροστά του. Απο καταδιωκόμενος (ο χριστιανισμός) έγινε ο αγριότερος διώκτης.

Χιλιάδες πάλι οπαδοί των ηττημένων θεών, πλήρωσαν με το αίμα τους, τον νικητή θεό. Μέχρι το 774 βλέπουμε τον Charlemagne, Αυτοκράτορα των Φράγγων, που εμπνεύστηκε από τις ίδιες ιδέες του Κωνσταντίνου, ότι μόνο μέσω της χριστιανικής θρησκείας του ενός και μόνο δόγματος, μπόρεσε να υποτάξει λαούς και να στερεώσει το κράτος του. Με τις επανειλημμένες, αιματηρές και απάνθρωπες εκστρατείες του, εναντίον των ειδωλολατρών Σαξώνων, Βαυαρών, Τσέχων, Ούγγρων και υπόλοιπων, τους οποίους ανάγκασε δια πυρός και σιδήρου να δεχθούν τον χριστιανισμό και την διδασκαλία του και να βαπτισθούν [12].

Όταν πλέον η Ευρώπη εκχριστιανίστηκε και το μαύρο πέπλο των αντιπροσώπων του χριστού εξαπλώθηκε σε αυτήν, όταν η ολέθρια διδα-

σκαλία του χριστιανισμού διείσδυσε στα πλήθη, τότε και οι ωμότητες έφτασαν στο αποκορύφωμα.

Από την αρχή αυτού, οι Βυζαντινοί οργίαζαν και έκαναν κραιπάλες, βουτηγμένοι μέσα στις ασελγείς και βδελυρές απολαύσεις τους. Χρειάστηκε όμως κατόπιν πάλι, όλη τους η επιρροή, όλος τους ο δεσποτισμός, για να ωθήσει τους συναδέλφους τους στη δύση, τα ανθρωπόμορφα εκείνα τέρατα, στις ανήκουστες εκείνες ωμότητες, μπροστά στις οποίες φρίττει κάθε άνθρωπος και μπροστά στις οποίες κάνουν ότι φρίττουν, στο άκουσμά τους, και οι σημερινοί τύραννοι !

Οι ανθηρές κοινότητες, οι οποίες άκμαζαν, οι κοινότητες της κεντρικής ευρώπης, οι οποίες ζούσαν ευτυχισμένες, χωρίς κατασκόπους, χωρίς νόμο, χωρίς φυλακές ή κάποια άλλα αναγκαστικά δεσμά, μόνο μέσα από την αμοιβαία αλληλεγγύη, που θεωρούσαν ένα οποιοδήποτε συμβάν ως κοινή συμφορά, που τιμωρούσαν αυτούς που τυχόν παρεκτρέπονταν με ένα πρόστιμο ή εξορία, υπέκυπταν κάτω από την ισχύ και την επίδραση του χριστιανισμού.

Τα πλήθη ωθήθηκαν μέσα από την διδασκαλία στην ταπεινοφροσύνη, την υπακοή, την υποδούλωση, στον παράλογο σεβασμό και την απάρνηση των καλών του μάταιου αυτού κόσμου!

Αφού η ζωή είναι ένα μικρό πέραςμα από την κοιλάδα του κλάματος, τί τους ενδιέφεραν πλέον τα γήινα και η γή; Ένα μόνο τους ενδιέφερε: η σωτηρία της ψυχής τους! Η απόκτηση της βασιλείας των ουρανών!

Η πρόοδος πλέον σταμάτησε, η σκέψη αλυσσοδέθηκε!

Η αμφιβολία ήταν αμάρτημα και εξιλιώνονταν μόνο μέσω των βασανιστηρίων.

Ωθούνταν τα πλήθη, σε προσευχές, σε νηστείες, σε στερήσεις, σε κακουχίες. Άλλοι κοιμούνταν αλυσσοδεμένοι, άλλοι έδερναν την εξευτελισμένη ύλη, το σώμα τους, άλλοι έπεφταν και έμεναν ακίνητοι χωρίς να σηκώνουν καθόλου το κεφάλι τους κ.τ.λ.. Όλοι αυτοί τίποτα άλλο δεν ζητούσαν, παρά μόνον την άφεση των φανταστικών αμαρτιών τους!

Τους ευγενικούς άθλους των αρχαίων θεών και ημίθεων, τους διαδέχθηκε ο απαγορευμένος καρπός με το φίδι, η ψώρα του Ιώβ, η πυρκαϊά των Σοδόμων, με την στήλη άλατος της συζύγου του αγαπητού Λώτ, το χώσιμο του Ιωνά στην κοιλιά του κήτους, ο Σαμψών με τη μασέλα του γαιδάρου, το σταμάτημα του ήλιου από το δρόμο του για να αποτελειώσει το ευγενικό έργο του ο Ιησούς της Ναυής, τα βατράχια στην Αίγυπτο και άλλα που εν σοφία εποίησε κατορθώματα!!..



Τα πνεύματα βρίσκονταν κάτω από τη γοητεία, οι θελήσεις κάτω από το ζυγό και η ανθρωπότητα που λάτρευε, έτρεμε... Ο θεός θριάμβευε και οι ιερείς με τους άρχοντες, άρπαζαν.

Την φιλοσοφική διδασκαλία της κλασικής Ελλάδας την διαδέχθηκαν τα συναξάρια, οι αγαθοί άγγελοι, τα τροπάρια και υπόλοιπες ανοησίες, οι οποίες νάρκωναν τους λαούς.

Και όταν αυτοί έκλεισαν τα μάτια τους και προσήλωσαν το πνεύμα τους, προς τον Κύριο, ζητώντας τον επουράνιο παράδεισο, οι αντιπρόσωποί του με τους άρχοντες, βρήκαν την κατάλληλη περίσταση και αφαίρεσαν τον επίγειο.

Όλη η γή που ανήκε στις κοινότητες ήρθε στην κατοχή τους, στο όνομα του κυρίου, απaráλλακτα όπως και οι κάτοχοί της. Όταν πέρασε λίγο ο φανατισμός τους και συνήλθαν, βρέθηκαν πραγματικά δεμένοι με χειρότερες και στερεότερες αλυσίδες από εκείνες που χρησιμοποίησαν για την τιμωρία του σώματός τους.

Όταν θέλησαν να βγούν στους αγρούς, βρήκαν ιδιοκτήτες άλλους και νόμο που τιμωρούσε αυστηρά αυτόν που ήθελε να σφετεριστεί ξένη γή. Όταν θέλησαν να κυνηγήσουν, βρήκαν νόμο που απαγόρευε το κυνήγι, διότι τα πτηνά και τα υπόλοιπα ζώα τρέφονταν από τους αγρούς των κυρίων και της εκκλησίας.

Και αυτή η κατάσταση διήρκησε για πολύ. Έως ότου, εξερράγει η μεγάλη Γαλλική Επανάσταση (1789) και ναι μεν κατέρριψε ο λαός το φεουδαρχικό [13] βάρβαρο σύστημα, αλλά μη έχοντας ακόμη καθαρή αντίληψη των θελήσεών του, επειδή βρισκόταν σε διάφορα βάσανα και εξευτελισμούς στο πρώην σύστημα, γοητεύτηκε και εξαπατήθηκε από τις χρυσές υποσχέσεις της ισότητας, της αδελφότητας και της δικαιοσύνης των αστών. Άφησε το όπλο του, ενώ έπρεπε να το χρησιμοποιήσει ακόμη.

Πραγματικά, πώς ήταν δυνατόν ένας άνθρωπος, ο οποίος ποτέ δεν γνώρισε την ελευθερία και ο οποίος ανατράφηκε στην υποτέλεια με όλα τα βάσανά της, τους εξευτελισμούς της και τις αδικίες της, να μην εξαπατηθεί όταν του είπαν: είσαι πλέον ίσος με τον αφέντη σου απέναντι στον νόμο;

Σήμερα, βλέπουμε ποιά είναι η ισότητα, η αδελφότητα και η δικαιοσύνη των αστών. Σήμερα, γνωρίζουμε ότι τους φονιάδες φεουδάρχες, τους διαδέχθηκαν, οι δολοφόνοι αστοί, αλλά τότε ήταν δύσκολο σε αυτούς να το προβλέψουν αυτό.

Για αυτό, οφείλουμε εμείς να μάθουμε καλά, ποιά μας βλάπτουν και ποιά θέλουμε, για να μπορέσουμε στην μελλοντική κοινωνική επανάσταση να



διακρίνουμε τους φίλους από τους κόλακες, για να μην παρασυρθούμε πάλι από καμιά συμμορία επιτήδειων.

Είναι αυτοί, οι άξιοι διάδοχοι των φεουδαρχών, που εξουσιάζουν σήμερα. Είναι αυτοί, οι πιστοί κληρονόμοι εκείνων. Είναι αυτοί, μπροστά στους οποίους, όταν παρουσιαζόμαστε σήμερα μας πετούν κατά πρόσωπο, με όλο το διακριτικό τους θράσος: ποιοί είστε; τι δικαιώματα έχετε; τι θέλετε;

Υποκριτές! δεν μας γνωρίζετε ποιοί είμαστε; Τόσο η κούραση, η στέρηση, η αθλιότητα άλλαξε την φυσιογνωμία μας, ώστε να σας είναι δύσκολη η αναγνώριση;

Αλλά τότε, να σας θυμήσουμε εμείς ποιοί είμαστε! Είμαστε οι πιθηκάνθρωποι που εξελίχθηκαν όπως και εσείς. Είμαστε οι διεκδικητές των φυσικών μας δικαιωμάτων, που μας αρπάξατε με τον μαϊμουδίστικο τρόπο σας... Είμαστε οι απόγονοι εκείνων, τους οποίους αφού βάλατε να προσευχηθούν, τους αρπάξατε τη γή που τους ανήκει! Είμαστε οι απόγονοι εκείνων, τους οποίους αφού ναρκώσατε, ωθήσατε να κατακτήσουν τον επουράνιο παράδεισο ενώ εσείς αρπάξατε τον επίγειο. Είμαστε οι απόγονοι εκείνων, τους οποίους αποκτηνώσατε για ευκολότερη εκμετάλλευσή τους.

Είμαστε οι απόγονοι εκείνων, τους οποίους φυλακίσατε, δολοφονήσατε, κάψατε, βασανίσατε, κρεμάσατε για να δημεύσετε την παρουσία τους. Είμαστε οι απόγονοι εκείνων, οι οποίοι αφού αντιλήφθηκαν την πλεκτάνη σας και επαναστάτησαν, σφαγιάστηκαν, τουφεκίστηκαν, κατακρεουργήθηκαν από εσάς. Είμαστε εκείνοι, οι οποίοι ερχόμαστε να σας ζητήσουμε τον λογαριασμό όλου του αίματος που χύθηκε, όλης της αδικίας που διαπράχθηκε. Τι δικαιώματα έχουμε!

Αλλά τί δικαιώματα έχετε εσείς περισσότερο στη φύση, εκτός από εκείνα που κλέψατε από εμάς; Η φύση δεν μας έδωσε το δικαίωμα να αναπνέουμε όσο αέρα θέλουμε και να καλλιεργούμε όση γή μας αρκεί για να ζήσουμε; Τον αέρα δεν μπορέσατε να τον κλέψετε, αλλά πού είναι η γή μας; Με τί δικαίωμα την κάνατε ιδιοκτησία σας; Ποιός σας έδωσε το δικαίωμα να μας αφαιρέσετε τα μέσα της ζωής και να νομοθετείτε εις βάρος μας; Πότε η φύση σας παραχώρησε αυτά τα προνόμια και πού βασίζονται τα μεταξύ σας συμβόλαια; Με ποιό δικαίωμα τα κρατάτε ακόμη; Πανούργοι! Ρίξτε κάτω τη μάσκα και ας έρθουμε με συντομία στο τι θέλουμε.

Θέλουμε η γή, η οποία δεν είναι έργο κανενός όπως απέδειξε περίτρανα η επιστήμη και η οποία έγινε εντελώς αυτόματα όπως και τα άλλα σώματα του σύμπαντος, η γή λέω οι πέτρες, τα σίδερα, και υπόλοιπα μέταλλα, τα οποία εμείς, αφού γεννηθήκαμε τα βρήκαμε να υπάρχουν' αυτά δικαιωματικά

πρέπει να ανήκουν σε όλους, να είναι κοινά και όχι να τα αρπάξετε με το δόλο και τη βία από τους αμαθείς προγόνους μας και να εξακολουθείτε να τα κρατάτε εις βάρος και δυστυχία ολόκληρης της ανθρωπότητας.

Εσείς, οι οποίοι ξελαρυγγιάζεστε για να μας πείσετε ότι καταγόμαστε από το ένα και μοναδικό ζευγάρι των πρωτόπλαστων, μπορείτε να μας απαριθμήσετε τα δικαιώματά σας, ποιά είναι και πώς τα πήρατε, ώστε εσείς να απολαμβάνετε όλες τις φυσικές ομορφίες, εμείς όμως να στερούμαστε τα πάντα, με το να σκοτωνόμαστε για την απόλαυσή σας; Ή επειδή έτυχε να τα αρπάξετε πρέπει τώρα να στεκόμαστε με χέρια σταυρωμένα μπροστά σας, για να μας μεταχειρίζεστε σαν ζώα μεταφοράς; Όχι βέβαια, γιατί θα ήταν παράλογο αν το κάναμε αυτό αφού βρήκαμε πλέον τη συνείδησή μας.

Θέλουμε, αφού αλληλοφωτιστούμε, χωρίς να ανακατέψουμε κανέναν από την τάξη σας, να ελευθερώσουμε τη γή από τα χέρια σας και να την θέσουμε σε κοινή χρήση της ανθρωπότητας. Θέλουμε, την ελευθερία μας από τα καταναγκαστικά έργα, στα οποία μας καταδικάσατε μέσα στις βρωμερές φυλακές σας, που ονομάσατε εργοστάσια. Θέλουμε, την πλήρη χειραφέτησή μας και τη βεβαιότητα του αύριο, δηλαδή τη βεβαιότητα ότι ο άνθρωπος θα έχει να φάει στην πείνα του, να ντυθεί και να κατοικήσει.

Για να τα αποκτήσουμε αυτά, θέλουμε να δώσουμε σε όλους τους εργάτες να καταλάβουν, τόσο στους βιομηχανικούς όσο και στους γεωργούς, ότι αν θέλουμε εμείς μπορούμε να τους ανατρέψουμε σε μια στιγμή.

Διότι, εάν δεν σας βοηθήσουμε εμείς στην διατήρηση του συστήματός σας, εσείς είστε ανίκανοι να κάνετε την παραμικρή έστω κίνηση, είτε για την συντήρησή σας, είτε εναντίον μας. Θέλουμε να δώσουμε στο λαό να καταλάβει ότι οι διάφοροι πολιτικοί μιας χώρας, με οποιονδήποτε τίτλο και αν πολιτεύονται, είναι εχθροί πάντοτε του λαού και δεν μπορούν για κανένα λόγο να ανήκουν στις παραγωγικές τάξεις μας.

Θέλουμε να δείξουμε στους εργάτες τον ρόλο κάθε κράτους.

Ο ρόλος του είναι να υπερασπίζεται τους προνομιούχους πλουτοκράτες, εναντίον των φτωχών και των εργατών. Αυτό μπορούν να το δούν όλοι στην καθημερινή πάλη της ζωής. Θέλουμε να δώσουμε τόσο στον βιομηχανικό εργάτη, όσο και στον γεωργό να καταλάβει, ότι τα δικαιώματά του δεν πρέπει να τα αναθέτει σε κανέναν προς συζήτηση, ούτε στη βουλή, ούτε στη γερουσία, ούτε αλλού· αλλά, αφού τα δει καθαρά μέσα από τη δική του συνείδηση, να τα πάρει. Το δικαίωμά του δεν πρέπει να το ζητιανεύει ο άνθρωπος, ούτε από τον βουλευτή, που φέρει τον καλό τίτλο, ούτε από κάποιον άλλον.

Θέλουμε να καταρρίψουμε όλες τις προλήψεις και δεισιδαιμονίες, όλα τα μέχρι τώρα ήθη και έθιμα. Θέλουμε να πετάξουμε από τον άνθρωπο όλες τις ασχήμιες του παρελθόντος. Θέλουμε, ο άνθρωπος να πάρει όλη την αξιοπρέπεια, που του αρμόζει.

Να καταρρίψουμε κάθε πειθαρχία, κάθε τυφλή υπακοή, κάθε γελοίο σεβασμό. Να ξεριζώσουμε κάθε φόβο... Να αποδείξουμε ότι ένας άνθρωπος αξίζει όσο ένας άλλος, άσχετα εάν η μέχρι τώρα βλακεία των ανθρώπων τον ένα τον νανούρισε μέσα σε χρυσή κούνια και τον άλλον σε τσουβαλένια ανεμόκουνια.

Όπως όταν κάνει κάποιος συγκριτική ανατομία των σκελετών, μας διακρίνει από τους άλλους σκελετούς των θηλαστικών, ουρακοτάγκων, γορίλλων κ.τ.λ. και μας κατατάσσει στην τάξη των ανθρώπων· με τον ίδιο τρόπο να μας κατατάξει, αν κάνει τη συγκριτική ανατομία της ζωής. Θέλουμε όπως διαφέρουμε στο σκελετό να διαφέρουμε και στη ζωή, και όχι ως προς το σκελετό, να μας κατατάσσουν στην τάξη των ανθρώπων και ως προς τη ζωή από την άλλη... σε ζώα μεταφοράς.

Ποιός σας έδωσε το δικαίωμα, να κυριαρχήσετε επάνω μας, η αμάθειά μας; Να τη σβήσετε πλέον από το λεξικό σας αυτή τη λέξη και να σωφρονιστείτε... Θέλουμε να καταρρίψουμε τις φιλανθρωπίες σας, τις υποκρισίες σας, τις προστασίες σας, θέλουμε ολόκληρα τα δικαιώματά μας, ολόκληρη τη δικαιοσύνη, ολοκληρωτική χειραφέτηση.

Θέλουμε την αλήθεια, την ειλικρίνεια και την αγάπη των ομοίων μας. Δέν θέλουμε να απομυζούν το αίμα μας ανάξια ανθρωπάκια και από τους σκελετούς μας να ιδρύουν φιλανθρωπικά καταστήματα και ναούς για τα είδωλά σας. Δέν θέλουμε στάχτη στα μάτια, μας αρκούν οι πληγές... Δέν μπορούμε πλέον να στερούμαστε εμείς τα πάντα, να εργαζόμαστε για ολόκληρες στρατιές παπάδων, δικαστών, γραμματέων, δικηγόρων, κλητήρων, κατασκόπων, αστυνόμων κ.λ.π., ένα σωρό παράσιτα, τα οποία έχει ανάγκη το σύστημά σας για να εξουσιάζει και τα οποία είμαστε αναγκασμένοι, με το αίμα μας και τον ιδρώτα μας να συντηρούμε στην πολυτέλεια, στην απόλαυση, στην κραιπάλη... Φτάνει όσο έζησε ο παπάς σας, με τα φουσήματά\* του και με τις ευλογίες του· τώρα να εργαστεί και να φανεί και εκείνος χρήσιμος στην κοινωνία ή τουλάχιστον να μη γίνεται φόρτωμα σε εμάς και την αμαθή γυναίκα μας. Δέν ελπίζουμε τίποτα από τα φουσήματά του και από τις ευλογίες του. Γνωρίζουμε ότι, εάν δεν

---

*\*Τελετή εκδίωξης "ακάθαρτου" πνεύματος και άφεσης αμαρτιών κατά την διάρκεια του βαπτίσματος ή του εξορκισμού.*

καλλιεργήσουμε με τα χέρια μας τη γή, αυτή μένει άγονη στους γιούς της και ο παπάς μάταια θα φυσά και θα ευλογεί· πρέπει να την δουλέψουμε, για να μας δώσει τους καρπούς του κόλπου της.

Πού μπορούν αυτοί να μας βοηθήσουν; Να πιστέψουμε ότι οι προσευχές τους, τα σταυροκοπήματά τους, και τα φυσήματά τους, μπορούν να φέρουν τη βροχή, ή να εμποδίσουν την ξηρασία, ή να διώξουν τους αρουραίους; Σε τί μας χρησιμεύει ο θεός σας; Πότε μας δάνεισε τη βοήθειά του για να εμποδίσουμε ένα χείμαρρο ή κάτι άλλο;

Ποιά είναι η συμμετοχή του στην κατασκευή των σιδηροδρόμων, των αεροπλοίων, των τηλεγράφων; Μήπως στην καθημερινή μας ζωή νιώσαμε ποτέ την ανάγκη της ύπαρξης ενός θεού; Ζούμε χωρίς εκείνον... Και κανένας δεν θα τον ονειροπολούσε, εάν δεν βρισκόσασταν εσείς, οι οποίοι επειδή έχετε συμφέρον να μας τον υπενθυμίζετε ακατάπαυστα, και επειδή φοβάστε μήπως ανακαλύψουμε το ψέμα σας, φροντίζετε πάντα να μας επιβεβαιώνετε την ύπαρξή του.

Ο θεός είναι το κακό. Διότι, θεός είναι η τυραννία με όλες τις μορφές, είναι η ιδιοκτησία με όλα τα επακόλουθα. Είναι ο εκθειασμός της αθλιότητας, της δυστυχίας, των πόνων. Είναι η άρνηση του δικαιώματος της ευημερίας, της ευτυχίας, της απόλαυσης. Είναι το μίσημα της φυσικής μας αναπνοής, του έρωτα, της γέννησης. Μια ιδέα, η οποία προκαλεί πόνους, μίσση, αδικίες δεν μπορεί παρά να είναι ολέθρια.

Περισσότερο ο θεός είναι αναγκαίος για την αποκατάσταση του κράτους, και της ιεραρχίας. Στην ιδέα της ύπαρξης του βασίζεται όλη η αντικανονική κοινωνία σας.

Η ιδέα του θεού, είναι το θεμέλιο της επικράτησής σας, την οποία, μη μπορώντας να δικαιολογήσετε διαφορετικά, την αναφέρετε με επουράνιο μανδύα. Για τον βασιλιά, τον πρόεδρο, τον στρατάρχη, τον ιδιοκτήτη κ.τ.λ. είναι αναγκαία η ιδέα της ύπαρξης ενός θεού, διότι από αυτήν μόνο κρατάτε το φαινομενικό σας δικαίωμα.

Εφηύρατε τον κύριο, για να μπορέσετε να παρουσιαστείτε ως αντιπρόσωποί του και να καταδυναστεύσετε τα πλήθη στο όνομά του. Τη βία, την επευφημίσατε ως θεό και όλες οι ενέργειές σας συγκεντρώθηκαν για την υπεράσπιση αυτού του ψεύδους, το οποίο χρησιμοποιήσατε προς όφελός σας. Η ιδέα του θεού είναι αναγκαία για τους τυράννους, για τους κατακτητές, για όσους αρνούνται το ανθρώπινο δικαίωμα. Είναι ο αποπροσανατολισμός του λαού! Όποιος υποφέρει εδώ κάτω, θα ανταμειφθεί αιώνια εκεί πάνω. Όσο δυστυχισμένος και αν είσαι εδώ,

τόσο ευτυχισμένος θα είσαι εκεί. Από εδώ προέρχεται η εγκαρτέρηση, η εγκατάλειψη από τους ανθρώπους όλων των καλών της γής που τους ανήκαν, προς όφελος των αγροίκων και των πανούργων.

Με αυτά τα μέσα, για τόσους αιώνες, σταματήσατε τις διεκδικήσεις του ανθρώπινου δικαιώματος. Διότι οι αμαθείς, οι ταπεινοί, οι αδύναμοι, έσκυψαν από τη βία και φίλησαν το χέρι, που τους χτυπούσε και τους ξεγύμνωνε, με την ελπίδα ουράνιας ανταμοιβής; Αλλά όλα αυτά πέρασαν.

Η επι τόσους αιώνες αλήθεια που καταπολεμήσατε, φάνηκε πλέον για να σας ξεσκεπάσει την λεοντή\* και να μας δείξει ποιοί πραγματικά είστε. Πώς εξελίσσονται τα πράγματα; Ήρθε να σας πετάξει και εσάς στην άβυσσο της λήθης, όπως πέταξε και τους προκατόχους σας, τους φεουδάρχες. Αυτή η επιστημονική αλήθεια, μας έδειξε να ερευνούμε το πέλαγος της φύσης με την πυξίδα και να μην περιμένουμε τίποτα από τον Ποσειδώνα ή τον διάδοχό του άγιο Νικόλαο.

Το μεγάλο πνεύμα του Θαλή, του Αναξίμανδρου, του Εμπεδοκλή κ.λ.π., εμφανίστηκε πάλι, μετά την άγρια καταπολέμιση των σοφιστών Εβραιο-χριστιανών, των αισχρών αυτών εκμεταλλευτών σε όλη τη λαμπρότητά του. Η θεωρία του Αναξίμανδρου σχετικά με το άπειρο, ο οποίος εξέφρασε τη μεγάλη σκέψη της αρχικής ενότητας του παντός, της εξέλιξης όλων των φαινομένων, όπως και η τολμηρή αντίληψή του σχετικά με την περιοδική αλλοίωση του παντός. Αφού αποκάλυψε και άφησε όλα αυτά, ξαναήρθε μετά από τόσους αιώνες σκοταδιού να επιβεβαιώσει με αποδείξεις και με επιχειρήματα πλέον και να τις επεκτείνει (η θεά της αλήθειας-Επιστήμη), αφού εξαπλώθηκε και έριξε άπλετο φώς στην ομίχλη.

Το σκοτάδι πλέον διαλύεται. Βλέπουμε ήδη καθαρά την προέλευση του ιδιοκτήτη, η ιδιοκτησία φαίνεται στα μάτια μας, με όλη την απαίσια μορφή της. Ιδιοκτησία; Μέσα σ' αυτήν τη λέξη εμπεριέχονται όλες οι αθλιότητες της ανθρωπότητας: κλοπές, φόνοι, αδικίες, εμπρησμοί, ψεύδη. Αυτή είναι η δολοφόνος, διότι από αυτήν προέρχεται η εκμετάλλευση του ανθρώπου από άνθρωπο, το ψευτοδικαίωμα του κατόχου, το οποίο δεν παραχωρεί εργασία παρά μόνο για το δικό του όφελος, για ένα γελοίο ημερομίσθιο. Αυτή είναι η δημιουργός του προλετάριου, αυτή είναι που γέννησε τη φτώχεια, αυτή η θηριώδης και βάνουση εκδήλωση του εγωισμού, της απληστίας, της κακίας.

Θέλουμε την κατάργηση της ιδιοκτησίας, γιατί βλέπουμε καθαρά πλέον ότι εξ' αιτίας αυτής που στηρίζεται στη ληστεία, στην κατάκτηση και κατά

\**Προβιά λιονταριού.*

συνέπεια στην ισχύ, που ομάδες ανθρώπων μας παρουσιάσθηκαν, ως οι μόνοι που έχουν εδαφικά δικαιώματα και τα απαιτούν ως απόλυτοι κύριοι, σήκωσαν φράγματα (που ονόμασαν σύνορα) και δημιούργησαν μέσα στους ομίλους τους (που ονόμασαν έθνη) τα μίσση και τον ανταγωνισμό, τα οποία διαιωνίζονται παραδοσιακά με τους χειρότερους εκβιασμούς, με αναρίθμητες δολοφονίες και με άλλες κτηνώδεις εκδηλώσεις του ανθρώπου.

Έχει διπλή μορφή η ιδιοκτησία: αυτή εκδηλώνεται και με το όνομα «Κεφάλαιο» και τα δύο έχουν τον ίδιο ολέθριο σκοπό: την καταδυσταση του ανθρώπου. Είναι το δικέφαλο τέρας που κατατρώει τα σπλάχνα της ανθρωπότητας, είναι η λέπρα του Ιώβ. Όλες οι στρατιές των αέργων, βρίσκονται στο πόδι για την υπεράσπισή τους.

Στηριζόμενοι στο ψευδοδικαίωμα της ιδιοκτησίας και της παραλογικότητας του κεφαλαίου, μαζεύουν σύμφωνα με την όρεξή τους από τα πλήθη, ενώ εκατομμύρια άνθρωποι απογυμνώνονται από τα πάντα. Περικυκλωμένοι από τις ορδές των παράσιτων απωθούνται από την δύναμη του Νόμου και της Λόγξης όλοι εκείνοι, οι οποίοι πεθαίνοντας της πείνας θα τολμούσαν να αγγίξουν τα προϊόντα που συσσωρεύθηκαν από το αίμα τους. Για την υπεράσπιση αυτών των δύο έγιναν οι κώδικες, οι δικαστές, οι στρατοί... το Κράτος.

Όλη η πολύπλοκη οργάνωση του κράτους, όλη η τρομερή αυτή μηχανή, βρίσκεται κάτω από τις διαταγές του κεφαλαίου και της ιδιοκτησίας. Η ζωή του ανθρώπου δεν κατατάσσεται ούτε στην ιδιοκτησία, ούτε στο κεφάλαιο, γι' αυτό χιλιάδες άνθρωποι σε κάθε άγρια στροφή της μηχανής του κράτους, συλλαμβάνονται από τα δόντια της και άλλοι βρίσκουν το θάνατο, άλλοι ακρωτηριάζονται και όλοι παθαίνουν... Για αυτά τα δύο, σηκωνόμαστε πολύ πρωί, για αυτά έχουν τα χέρια μας κάλους, για αυτά δίνουμε στις αδελφές μας, τις κόρες μας, τις συζύγους μας τον θάνατο, χωρίς να γνωρίσουν ποτέ τη ζωή, γι' αυτά αφήνουμε τους γονείς μας στην απελπισία μόλις φτάσουμε το 20<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας μας και πάμε για τα σύνορά τους, για να φυλάξουμε τις τράπεζές τους, για να εξασφαλίσουμε την ησυχία τους, για να τσακίσουμε τους γονείς μας, τους αδελφούς μας, αν κινηθούν εναντίον τους ζητώντας λίγο ψωμί στην πείνα τους, για να στερεώσουμε την εξουσία τους πάνω μας. Γι' αυτά μαζεύουν εκατομμύρια άνδρες, τους δυνατότερους, και καθυστερούν την ανθρωπότητα από τόσους βραχίονες, οι οποίοι εάν εργάζονταν για κάθε ωφέλεια δεν θα παρείχαν στην κοινωνία;



Εάν, αντί να τους κρατούν ολόκληρη την ημέρα με το "φέρτε αρμ-παρουσιάστε αρμ" τους έδιναν κάποια χρήσιμη εργασία, πόσα πράγματα δεν θα κατορθώναμε! Ο πλανήτης μας σήμερα θα ήταν συνδεδεμένος με σιδηροδρομικές γραμμές, βουνά θα μετατρέπονταν σε εύφορες πεδιάδες, ελώδεις πυρετοί θα εξαφανίζονταν κ.τ.λ..

Θέλουμε την κατάργηση και των δύο. Και όταν καταργήσουμε το κεφάλαιο και την ιδιοκτησία τότε, με την ελεύθερη συγκατάθεση, με τον ελεύθερο συνεταιρισμό των ατόμων θα επιτευχθεί η κοινή χρήσιμη εργασία. Θέλουμε την πλήρη ελευθερία του ατόμου, χωρίς καμιά επιβολή του κράτους ή άλλη. Θέλουμε την ισότητα στη ζωή.

Όταν σας μιλάμε για την ισότητα, μας απαντάτε πάντοτε ότι αυτή είναι ουτοπία' ότι η ίδια η φύση την αρνείται, ότι οι άνθρωποι γεννιούνται στη γή με διαφορετικούς οργανισμούς: άλλοι δυνατοί, άλλοι αδύνατοι, άλλοι έξυπνοι, άλλοι ανόητοι και με αυτούς τους συλλογισμούς σας, θέλετε να δικαιολογήσετε τις κοινωνικές ανισότητες της φτώχειας και του πλούτου, του εργαζόμενου και του κεφαλαιούχου, του αμαθούς και του μορφωμένου και σύμφωνα με τη φυσική σας συνέπεια και τις ανθρώπινες διαμάχες με τις κατακόμβες τους και με τις φρικαλεότητες τους. Και αυτό κάποτε περνούσε. Τώρα, βλέπουμε κάλλιστα την ύπαρξη της ισότητας μεταξύ των ανθρώπων.

Γνωρίσαμε πλέον ότι όλοι οι άνθρωποι έρχονται στη γή με τη θέληση του να ζήσουν με ίσες ηθικές και υλικές ανάγκες. Ο άνθρωπος που πεινά είναι ίσος με τον άνθρωπο που πεινά. Οι αρχικές ανάγκες της ύπαρξης είναι οι ίδιες. Όλοι οι άνθρωποι, ανεξαιρέτως, έχουν τη θέληση και το δικαίωμα να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους και να χρησιμοποιήσουν τις ηθικές και υλικές ικανότητές τους. Η θέληση λοιπόν και το δικαίωμα της ζωής είναι ίσα για όλους.

Αλλά ποιο πράγμα για σας είναι πραγματοποιήσιμο και όχι ουτοπία;

Το να εργάζονται τα 9/10 των ανθρώπων για να σας προμηθεύουν την πολυτέλεια, την απόλαυση και την ικανοποίηση των βδελυρών παθών σας; Είναι η παντελής στέρηση των 9/10, από οτιδήποτε τους είναι αναγκαίο για μια γερή ζωή και μια νοητική ανάπτυξη; Το να καταντήσετε τα 9/10 των ανθρώπων σε μία κτηνώδη κατάσταση και να φυτοζωούν, από μέρα σε μέρα, καθώς τους μεταχειρίζεστε χειρότερα και από ζώα μεταφοράς; Είναι πραγματοποιήσιμο η αθλιότητα και η πείνα, η οποία κατάντησε η μαστίγια της ανθρωπότητας; Είναι να αφήνει τη γή που του ανήκει ο άνθρωπος και να περιπλανιέται ανά τον κόσμο, ζητώντας καμιά διώρυγα, κανένα

σιδηροδρομικό δρόμο για να εργασθεί; Είναι η αφαίρεση της γής από τον θεσσαλό, η οποία είναι προτιμότερο να μείνει ακαλλιέργητη από το να δοθεί σε κείνον, ο οποίος δεν θέλει κάτι άλλο από το να την καλλιεργήσει; Είναι να γυρίζει λούστρος, κλέφτης, τζογαδόρος, τυχοδιώκτης; Είναι πραγματοποιήσιμο η γυναίκα να πουλιέται για να ζήσει τα παιδιά της, είναι το κλείσιμο του παιδιού στο εργοστάσιο, στο μπακάλικο, στην ταβέρνα;

Είναι η ώθηση για να πάρουν τα ίδια προνόμια και τα παιδιά σας, μέσω της πανουργίας, της διαφθοράς, της ισχύος, της σφαγής; Είναι ο διαρκής πόλεμος του ανθρώπου εναντίον του ανθρώπου, του επαγγέλματος εναντίον του επαγγέλματος, του έθνους εναντίον του έθνους, της φυλής εναντίον της φυλής; Είναι η βροντή του πυροβόλου, η ερήμωση ολόκληρων χωρών και η θυσία ολόκληρων χρόνων εργασίας σε ένα σύντομο διάστημα; Είναι πραγματοποιήσιμο η δουλεία και ο εξευτελισμός της ανθρώπινης φυλής που εκτελείται μέσω του σιδήρου και του βούρδουλα; Είναι η κατάντια του εργάτη σε μηχανή, το φάντασμα του εργάτη που ζητιανεύει στην πόρτα του πλούσιου, τα φαντάσματα του λαού στις πόρτες των κυβερνόντων; Είναι ο ξαφνικός θάνατος μέσα στα μεταλλωρυχεία, η αργή δηλητηρίαση μέσα στα εργοστάσια και η παράλυση μέσα στα υπόγεια; Είναι το πνίξιμο μέσα στο αίμα του εργάτη που θα τολμήσει να απεργήσει; Είναι ο τύφος, η φυματίωση, η διφθερίτιδα\*, ο θάνατος; Είναι το να πεθαίνει και να σιωπά; Αυτά ονομάζετε πραγματοποιήσιμα;

Το να φέρεις έναν άνθρωπο στη θέση να σκοτώσει έναν όμοιό του είναι πραγματοποιήσιμο! Αλλά το να μην τον φέρεις σε αυτή τη θέση είναι ουτοπία! Αλλά ποιά αντίληψή σας δεν είναι διαστρεβλωμένη και κτηνώδης;

Δεν είστε εσείς, οι οποίοι οδηγείτε τα πλήθη στην πείνα και τα ωθείτε σε κλοπές, σε λεηλασίες, σε φόνους και κατόπιν τα δικάζετε και τα δολοφονείτε; Αυτούς τους ονομάζουμε κλέφτες, κακούργους, δολοφόνους, αλλά εσάς που δολοφονείτε αυτούς και τόσους άλλους πώς να σας ονομάσουμε; Δεν είστε εσείς, οι οποίοι μαθαίνετε τον χειρισμό των όπλων, με το να σκοτώνετε για να βρείτε τελειότερα δολοφονικά όπλα;

Δεν είστε εσείς οι κυβερνήτες, οι δικαστές, οι παπάδες, οι οποίοι οπλισμένοι από το Νόμο, περιθάλαψατε και αναπτύξατε τα ένστικτα της σκληρότητας στον άνθρωπο; Αυτά που ήταν άγνωστα ακόμη και στα ίδια τα ζώα, με το να αποσπάτε σε τεμάχια τις σάρκες του ανθρώπου, με το να

---

\*Οξύ και σοβαρό λοιμώδες νόσημα που προσβάλλει κυρίως την παιδική ηλικία και που χαρακτηρίζεται από γκριζωπές μεμβράνες που καλύπτουν τους βλεννογόνους της μύτης, του λάρυγγα και κυρίως του φάρυγγα.



χύνετε βραστό λάδι στις πληγές τους, με το να βγάζετε τα μέλη τους, με το να θρυμματίζετε τα κόκκαλά τους, με το να σχίζετε σε δύο μέρη τον άνθρωπο για να κρατήσετε την εξουσία σας, το Κράτος σας;

Δεν είστε εσείς οι παπάδες, που διδάσκετε την ταπεινοφροσύνη, την απάρνηση του εαυτού τους, τη δήθεν ματαιότητα αυτού του κόσμου ενώ θησαυρίζετε και ωθείτε τα αμαθή πλήθη μέχρι την τρέλα και τον εξευτελισμό, για να προφέρουν μπροστά σε μια ζωγραφιά ακατανόητες λέξεις, ζητώντας θέση στους κόλπους του Εβραίου Αβραάμ, από κάποιον που φανταστήκατε και χώσατε μέσα στην ομίχλη για να μην αντιληφθούν τα ψέμματά σας, την διαστρέβλωσή σας, τη μοχθηρία σας;

Με την πρόφαση ότι μέσα από τις ευλογίες σας και τις προσευχές σας θα στείλετε τους πεθαμένους στον παράδεισο, αφαιρώντας κάτι από τον φτωχό λαό και το να δημιουργείτε μέσα από την ολέθρια διδασκαλία σας, ταπεινόφρονες, δούλους, ραγιάδες, εξευτελισμένους ανθρώπους και χωρίς καμμία θέληση, καθώς δεν έχουν καμμία αντίληψη σχετικά με τη φυσική ζωή· είναι πραγματοποιήσιμο!

Το να δημιουργήσει όμως κάποιος, ελεύθερους ανθρώπους, ανθρώπους με θέληση, με αξιοπρέπεια, με πρωτοβουλία, με λογική είναι ουτοπία!

Το να αφαιρεί το κράτος τους κόπους, την εργασία, τον ιδρώτα του φτωχού λαού με την πρόφαση των φόρων για δήθεν προστασία από τον εξωτερικό εχθρό, τον οποίο φροντίζετε να έχετε πάντοτε, είναι πραγματοποιήσιμο.

Αλλά αν σας υποδείξουμε ότι και ο εσωτερικός μας εχθρός είναι το κράτος και ο εξωτερικός μας το κράτος και ότι θέλουμε ενωμένοι όλοι οι λαοί να εξαλείψουμε αυτόν τον κοινό εχθρό, αυτό είναι ουτοπία!

Δεν αρκούν για τους διεφθαρμένους, οι κατακόμβες που έκαναν για τους θεούς τους, για τους νόμους τους, για τις πατρίδες τους και ζητούν ακόμα νέα θύματα! Όταν σας υπακούμε τυφλά, είμαστε πιστοί πολίτες, αλλά όταν σας καταδεικνύουμε την παραλογικότητά σας, γινόμαστε προδότες των νόμων, της πατρίδας, της θρησκείας.

Και αν έρθει μια βάρβαρη φυλή και μας κατακτήσει; Προβάλλουν όσοι δεν τους γνώρισαν, χωρίς να σκεφτούν ότι, ένας λαός ο οποίος αντιλήφθηκε την πραγματική ζωή και έφτασε στο σημείο του να συντρίψει το εσωτερικό κράτος είναι αδύνατον να υποκύψει στο εξωτερικό κράτος! Αφού αντιληφθούμε το απαίσιο βάρος του ζυγού του κράτους που έχουμε κολλημένο στο σβέρκο μας και αφού το συντρίψουμε, πετώντας το κάτω, είναι αδύνατο να δεχθούμε να μας επικολληθεί άλλο με οποιοδήποτε χαρακτήρα, βαρβαρικό ή κολακευτικό και αν μας παρουσιασθεί.

Θα συντριβεί, θα διαλυθεί, μόλις θελήσει να μας πλησιάσει...

Θέλουμε να δώσουμε στο λαό να καταλάβει όλη την πλεκτάνη, για να μπορέσει να δει καθαρά την απαίσια μορφή του κλήρου και των διαφόρων πολιτικών με τους ποικίλους τίτλους· και όταν τους δει, ας αποφασίσει σύμφωνα με τη δική του κρίση και ας φροντίσει να κανονίσει τη ζωή του, την πραγματική του τότε ζωή, κατά την αρεσκεία του. Ο γεωργός, μη μπορώντας να καταναλώσει όσα προϊόντα εξάγει, ας στέλνει τα περισσεύματα προς τους βιομηχανικούς εργάτες των πόλεων και αυτοί ας στέλνουν τις αροτρικές, τις θεριστικές και τις αλωνιστικές μηχανές και τα υπόλοιπα που χρειάζονται, σε αυτούς.

Δεν έχω την αξίωση να κάνω ένα σχήμα της μελλοντικής κοινωνίας, [14] αλλά να υποδείξω μερικά στραβά της σημερινής κατάστασης και να κάνω μία νύξη, για εκείνα που θέλουμε.

Το να έχετε κραιπάλη, τα συμπόσιά σας, τα θέατρά σας, τα βαρβάτα άλογά σας, τους υπηρέτες σας, είναι πραγματοποιήσιμο. Το να έχει όμως ο εργάτης, ο άνθρωπος, την τροφή του, την κατοικία του, την ευημερία του, είναι ουτοπία! Το να εργάζονται όλοι οι εργάτες, όλα τα μυρμήγκια, όλες οι μέλισσες, είναι πραγματοποιήσιμο! Το να εργαστείτε όμως και εσείς, οι κηφήνες, τα παράσιτα, είναι ουτοπία! Το να κανονίσει ο παραγωγός και καταναλωτής άνθρωπος, την ανταλλαγή του, με άλλο παραγωγό και καταναλωτή, χωρίς εσάς, τους μεσάζοντες-παράσιτους, είναι ουτοπία. Το να επεμβαίνετε όμως εσείς, οι καταναλωτές μόνο και να απογυμνώνετε και τους δύο παραγωγούς, είναι πραγματοποιήσιμο! Οτιδήποτε αφορά την ευημερία του λαού, είναι ουτοπία. Οτιδήποτε όμως αφορά την απόλαυσή σας, την αρπαγή σας, το συμφέρον σας, είναι αποδεκτό· πραγματοποιήσιμο! Και αυτούς τους νόμους της αρπαγής, του συμφέροντος, της επικράτησής σας, μας ωθείτε να σεβαστούμε. Αυτούς τους νόμους, οι οποίοι είναι προϊόν της σκλαβιάς, της δουλείας, της φεουδαρχίας, της βασιλείας και οι οποίοι αντικατέστησαν τα τερατώδη μαρμάρινα είδωλα στους βωμούς, των οποίων θυσίαζαν ανθρώπινες υπάρξεις!

Θέλουμε να ξεσκίσουμε εντελώς την μάσκα που φοράτε για να δούν, όσοι καταλαβαίνουν, ποιοί κρύβονται κάτω από τους διάφορους τίτλους και τις διάφορες ονομασίες που μοιραστήκατε και να σχηματίσουν, αυτοί που θα καταλάβουν, την πρωτοπορία, την εμπροσθοφυλακή, πετώντας και καταγκρεμίζοντας αμείλικτα οποιοδήποτε εμπόδιο βρίσκουν μπροστά στο δρόμο της ζωής, καθαρίζοντάς τον εντελώς, για να μπορέσει και ο υπόλοιπος αδύναμος λαός να τον προχωρήσει, ανακουφισμένος και πλέον

δυνατός, καθώς απαλλάχθηκε από το βαρύ ζυγό σας, από τις προλήψεις και τις δεισιδαιμονίες σας.

Θέλουμε την ανατροπή όλου του σημερινού δολοφονικού συστήματος. Θέλουμε τη ριζική εξαφάνιση, τόσο του δύσοσμου τσουμπέ\* των Εβραιοχριστιανών, όσο και όλων των μαχαιροφόρων που ζούν από τον ιδρώτα του φτωχού λαού και όλων των υπερασπιστών των διαφόρων κοινωνικών παρασίτων. Θέλουμε την εξαφάνιση του μισθωτού και του κεφαλαιούχου, του φτωχού και του πλούσιου, του εξουσιαστή και του εξουσιαζόμενου, αυτού που ζητάει προνόμια και αυτού που τα παραχωρεί. Θέλουμε το καθάρισμα του πλανήτη μας από κάθε βρωμερό κροκόδειλο, από κάθε ενοχλητικό κουνούπι. Θέλουμε να πλύνουμε τον πλανήτη μας, από κάθε στίγμα βαρβαρότητας.

Δεν θέλουμε πλέον να φροντίζουμε για την αποκατάσταση των παιδιών ενός βασιλιά, προέδρου, στρατάρχη, τραπεζίτη και υπόλοιπων παράσιτων, αλλά για την αποκατάσταση όλης της γενιάς που πρόκειται να έρθει καταγκρεμίζοντας όλες τις σημερινές ιεραρχίες που θέσατε. Θέλουμε η ερχόμενη γενιά να βρεί τον πλανήτη μας, όχι ποτισμένο με δάκρυα απελπισίας, αλλά με γέλια χαράς. Όχι κοιλάδα θρήνου αλλά κοιλάδα ευημερίας, ζωής, απόλαυσης. Ανθόσπαρτο και όχι με αγκάθια.

Θέλουμε την ειρήνη, την αρμονία και την αγάπη να κυριαρχήσει στον πλανήτη μας, και όχι τα σκήπτρα και οι ποιμαντικές ράβδοι σας. Δεν θέλουμε να υπακούσουμε πλέον σε κανέναν άνθρωπο, αλλά μόνο στην λογική. Θέλουμε μόνο η λογική να γίνει η φυσική οδηγός στον δρόμο της ζωής μας και όχι οι κώδικές σας, οι δικαστές σας, οι δημόσιοι κατηγοροί σας. Κανένας δεν θα είναι άξιος να κατηγορήσει την κοινότητά μας, διότι καθώς θα έχουν πλήρη ελευθερία εργασίας και ίσα δικαιώματα στη ζωή οι άνθρωποι, καθώς θα έχουν την τροφή τους, την κατοικία τους, την απόλαυσή τους, θα προσπαθούν να ζούν με αξιοπρέπεια και όχι να βγάζει ο ένας τα μάτια του άλλου, όπως σήμερα με τα διαιρεμένα συμφέροντα. Αυτά όλα θα εκλείψουν. Χωρίς να προσθέσουμε μια καλύτερη ανατροφή, μια μεγαλύτερη ανάπτυξη των ικανοτήτων του ανθρώπου, η οποία θα του προμηθεύσει μεγαλύτερες απολαβές και τις οποίες δεν θα αποφασίσει

---

\*Ο τζουμπές ή τσουμπές ήταν παλαιότερα μακρύ πανωφόρι κυρίως των ιερωμένων. Συνηθίζονταν όμως να φοριέται και από λαϊκούς κυρίως εμπόρους και μεγαλόσχημους στην οθωμανική αυτοκρατορία. Περίπου την ίδια ενδυμασία, φορούν ακόμη και σήμερα επίσημα οι Μουσουλμάνοι ηγεμόνες και πολιτικοί, σε χρώμα μαύρο ή καφέ (Η χρήση της λέξης δύσοσμος από τον συγγραφέα ενδέχεται να έχει κυριολεκτική σημασία εξ' αιτίας της μυρωδιάς από το θυμίαμα και το λιβάνι, ή μεταφορική).

ποτέ να τις χάσει και να βυθίσει τον εαυτό του σε μία περιφρόνηση, σε μία παντοτινή λύπη, διαπράττοντας ένα φόνο.

Ακούσατε ποτέ κάποιος εργάτης να κλέψει την εργασία του άλλου; Όχι βέβαια. Και εάν υπάρξει κάποιος τέτοιος εμείς μπορούμε πολύ καλύτερα και με τη λογική να τον βάλουμε στη θέση του, παρά εσείς με τους νομικούς σας κώδικες.

Θέλουμε να συγκεντρώσουμε όλους τους κώδικες -από τον δεκάλογο του Μωϋσή, μέχρι τους σημερινούς που ορίζουν δισεκατομμύρια πράγματα- και να τους χρησιμοποιήσουμε ως ένασμα για να κάψουμε το σημερινό σας, απάνθρωπο σύστημα, χωρίς να ρίξουμε ούτε μια ματιά αν αυτοί προέρχονται από μοναρχικούς, δημοκράτες ή σοσιαλιστές. Μας είναι εντελώς αδιάφορο από οποιοσδήποτε και αν θεσμοθετήθηκαν.

Ένα μόνο μας ενδιαφέρει: πώς να μη διασωθεί, έστω και το ελάχιστο σημάδι του αποτρόπαιου περάσμάτος σας από τον πλανήτη μας και προκαλέσει ενόχληση στη μελλοντική γενιά.

Φρίκη σας πιάνει όταν ακούσετε ότι μια κοινωνία μπορεί να ζήσει χωρίς δικαστές, σπιούνους, δήμιους, αστυνόμους, υπουργούς κ.τ.λ.. Αλλά δεν γνωρίζετε ότι μια θετική πραγματικότητα δεν έχει ανάγκη από κανένα φύλακα, από κανένα σπιούννο, δήμιο, υπουργό, διαχειριστή κ.τ.λ. και ότι η απλούστατη ύπαρξη ενός από αυτούς, αποτελεί παραλογισμό;

Πού είναι οι παρελθοντικές, ισχυρές μοναρχίες; Δεν ήταν παραλογισμοί και εξαφανίστηκαν; Δεν τείνουν τα συντάγματά σας να τις εξαφανίσουν σύμφωνα με τους δημοκράτες; Δεν τείνουν η αμερικανική, η γαλλική δημοκρατία στην εξαφάνιση; [15]

Κάθε πράγμα που συγκροτείται με τη βία, με κατασκόπους, με ξιφολόγχες, με φύλακες, με λαιμητόμους κ.λ.π. δεν είναι παραλογισμός; Τόσο σας τύφλωσε η απληστία της αρπαγής, ώστε να μην διακρίνετε τον παραλογισμό από την λογική; Αλλά, εάν βρίσκεστε στη λογική προς τί ο αιώνιος φόβος της επανάστασης; Η πραγματικότητα μπορεί να φοβηθεί ποτέ από την αβεβαιότητα, η αλήθεια από το ψέμα, η δικαιοσύνη από την αδικία, η λογική από τον παραλογισμό; Μήπως δεν είναι, επειδή έχετε με το μέρος σας την αβεβαιότητα, το ψέμα, την αδικία και τον παραλογισμό, που προσπαθείτε, -αφενός με τη βία, και αφετέρου με καλοπληρωμένους και χορτάτους επιστήμονες- να μας πείσετε ότι όλα τα άλλα είναι ουτοπία και επειδή δεν έχετε πάλι εμπιστοσύνη σε αυτή τη βία και την πειθώ, παίρνετε τις μεγαλύτερες προφυλάξεις από φόβο, μη σας αντιληφθούμε και ρίχνοντας τη μάσκα σας, επαναστατήσουμε;

Μήπως δεν καταλάβαμε, ότι αν δεν έρχονταν οι σοσιαλιστές θα καταλαμβάνατε εσείς ίδιοι τις θέσεις τους, για να κατευνάσετε την επανάσταση δίνοντας στον λαό θάρρος, υπομονή και ελπίδα; Και όταν είδατε στην Αγγλία τους μεταλλωρύχους εξαγριωμένους και έτοιμους για επανάσταση, δεν σπεύσατε από το φόβο σας, εσείς οι ίδιοι οι αστοί και ζητήσατε να σας δώσουν 30 βουλευτές, τους οποίους τιτλοφορήσατε "Εργατικούς" και κατευνάσατε τα πλήθη με αυτό το δόλο, στα οποία αναπτερώθηκε νέο θάρρος, νέα ελπίδα; Αλλά θα μπορείτε να εξαπατάτε αυτά τα ασυνειδήτα πλήθη -τα οποία δεν γνώρισαν την έλλειψη των γνώσεών τους, αφηρημένα, όπως είναι στην συγκράτηση των θέσεών τους και που θεωρούν, ως μόνο προορισμό, το φαί, το χέσιμο και τον ύπνο... απaráλλακτα, όπως και οι Εσκιμώοι- μέχρι κάποιου σημείου ακόμη.

Όταν όμως σχηματιστεί η επαναστατική, ενεργή μειοψηφία και αισθανθεί αρκετά ισχυρή ή βρει κάποια κατάλληλη περίσταση για να δώσει το τελευταίο πλήγμα στο σύστημά σας, να είστε τότε περισσότερο από βέβαιοι, ότι αυτά τα πλήθη που εξαπατάτε σήμερα, με χιλιάδες τεχνάσματα, αυτά τα ίδια θα πέσουν πάνω σας με τόση αγριότητα, όση και η ασυνειδησία με την οποία εξαπατώνται σήμερα.

Και τί προϊόντα μπορούν να μας παρέχουν αυτές οι στρατιές των βουλευτών, υπουργών, πρωθυπουργών και εν γένει όλων των διαχειριστών; Το να συνέρχονται και να συσκέπτονται με ποιόν τρόπο θα μπορέσουν να κατασκευάσουν ευνοϊκότερους νόμους για τα συμφέροντα της τάξης τους, της επικράτησής τους, τους οποίους οφείλουμε να υπακούμε; Ή με το να σκέφτονται με ποιόν τρόπο θα μπορέσουν να βάλουν νέους φόρους, νέες αφαιμάξεις, άμεσες ή έμμεσες; Ή με το να παίζουν το γελοίο αυτό παιχνίδι της λεγόμενης Διπλωματίας; Ή με το να ξεχωρίζουν από το λαό άλλους για τη λαιμητόμο και άλλους για τις φυλακές; Παράγουν άλλα προϊόντα εκτός αυτού του είδους; Έχουμε ανάγκη από αυτά τα προϊόντα τους, από αυτή τη λεγόμενη επιστήμη τους; Όχι βέβαια! Όταν πρόκειται για τις ανάγκες της ζωής μας, εμείς οι ίδιοι τις γνωρίζουμε πολύ καλύτερα από αυτούς.

Πρέπει τάχα να υπάρχουν βουλευτές, για να λιθοστρωθεί ένας δρόμος; Ή αν δεν υπάρχουν υπουργοί, πρωθυπουργοί και υπόλοιποι παράσιτοι, μόνο με τους εργάτες μηχανικούς, θα αρνηθούν οι ατμομηχανές να κινηθούν; Ή η συγκομιδή δεν θα γίνει πλούσια, εάν εκλείψουν αυτοί; Πού μας χρειάζεται η επέμβασή τους; Για να σκέφτονται τα παραπάνω, όπως είπαμε, άχρηστα και βλαβερά, για τη ζωή μας εν γένει;

Και όταν πρόκειται για κάτι χρήσιμο, γιατί να βάζουμε άλλους, οι

οποίοι θα προσπαθήσουν βεβαίως να επωφεληθούν περισσότερο από την αδυναμία μας για να μας βλάψουν, να σκέφτονται για εμάς; Γιατί τότε κρατάμε το μυαλό μέσα στα κεφάλια μας; Πώς θα το αναπτύξουμε, για να σκέφτεται και να ενεργεί, εάν φοβόμαστε μήπως παρεκτραπούμε; Αλλά τότε, γιατί για να συνηθίσει το παιδί σου να περπατάει, δεν περπατάς εσύ στη θέση του, για να είσαι πιο σίγουρος ότι δεν θα πέσει; Δίνεις κάποιο στήριγμα στο παιδί σου θα πείς, ή βρίσκεται η μητέρα πάντοτε κοντά του και προσέχει. Αλλά μήπως και εμείς με το να ενεργούμε με αυτόν τον τρόπο, δεν δίνουμε στο λαό το μεγαλύτερο στήριγμα, τον καλύτερο οδηγό, την λογική;

Δεν γνωρίζετε ακόμη ότι είστε περιττοί και ακόμα περισσότερο βλαβεροί για την κοινωνία; Ή με το να δημιουργείτε εχθρούς και φανατίζοντας τα πλήθη, νομίζετε ότι εμφανίζετε κάποια χρησιμότητα, με το να τάσσετε ως φρουροί δήθεν της πατρίδας;

Αλλά δεν βλέπετε πλέον ότι οι λαοί δεν θέλουν εχθρούς, ότι έσβησαν τα προηγούμενα, δεν ευχαριστιούνται στα παρόντα και θέλουν να βαδίσουν Υψηλοί (ευγενείς, αξιοπρεπείς) στο μέλλον;

Γιατί τις επιθέσεις που έκαναν οι πρόγονοί μας στους άλλους λαούς τις αναφέρετε ως δόξα, εκείνες όμως που δέχθηκαν ως βαρβαρότητα; Πρέπει λοιπόν για τις πράξεις των προγόνων μας, εμείς οι σημερινοί λαοί, να διαιωνίζουμε τα μίσση και τον αλληλοσπαραγμό, έχοντας εσάς επικεφαλής, για να τα υποδαυλίζετε (υποκινείτε), αντλώντας νέα κέρδη και ωφέλη από τα μίσση μας και εμείς νέα αθλιότητα και θάνατο;

Βεβαίως όχι! Πέρασε και η δική τους εποχή. Και τί σχέση έχει για εμάς τους λαούς, τους εργάτες, τους απόκληρους, η αφηρημένη λέξη Πατρίδα, με τη ζωή; Όταν, αφού αφαιρέσατε το μητρικό δίκαιο, καταρρίψατε την μητριαρχία και θεσπίσατε εσείς οι μουστακοφόροι την πατριαρχία, έπαθε τίποτα η ζωή από την αλλαγή αυτή των λέξεων: Μητρίς-Πατρίς;

Όχι βέβαια. Και αν συνέβαλε μόνο αυτή η αλλαγή στην υποδούλωση της γυναίκας και του εργάτη, ιδού! Έρχεται ο Άνθρωπος να επιδιορθώσει το λάθος των κτηνανθρώπων για την κατάργηση και της δεύτερης και να δώσει δικαιώματα ίσα σε όλους ή περισσότερο, για να καταργήσει κάθε ίχνος επιβολής.

Θέλουμε να καταρρίψουμε όλες αυτές τις διεστραμμένες αντιλήψεις σας, όλες τις δηλητηριώδεις διδασκαλίες σας, όλες τις παράλογες θεωρίες σας. Θέλουμε να δημιουργήσουμε ανθρώπους ωφέλιμους, με ορθές αντιλήψεις και με στέρεες βάσεις.

Θέλουμε ανθρώπους σκεπτόμενους που ενεργούν με τα μυαλά τους, που κινούνται και ζούν με τη θέλησή τους. Θέλουμε ανθρώπους με δική τους κρίση, με δική τους θέληση, με δική τους πρωτοβουλία και όχι ουρακοτάγκους με λάρυγγα παπαγάλου.

Αρκετά πια με αυτό το άγριο και απάνθρωπο καρναβάλι!



## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

Αυτοί οι Αναρχικοί ζητούν πράγματα, ωραία μεν, αδύνατα όμως και επικίνδυνα προς το υπάρχον. Αυτή είναι η άποψη των σοσιαλιστών. Όχι των ίδιων των εργατών και μερικών άλλων φαντασιόπληκτων που παραχώρησαν τα κεφάλια τους, για να τα χρησιμοποιήσουν οι αρχηγοί για ντολμάδες. Αλλά των ίδιων των αρχηγών των κομμάτων. Γιατί μόνο αυτοί είναι αρμόδιοι να φέρουν κρίσεις στα συνέδριά τους (στις οικουμενικές συνόδους τους) και ό, τι αποφασίσουν οι αρχηγοί, με άλλα λόγια οι πατέρες, οι υπόλοιποι πιστοί οφείλουν να το σεβαστούν. Έστω και αν αποφασιστεί αύξηση νηστείας... Ορίστε, προτείνουμε να επιφέρουμε αυτή τη μεταρρύθμιση και αυτοί την απωθούν και γιατί; Γιατί δεν πιστεύουν σε τίποτε άλλο, παρά στην επανάσταση. Και με αυτήν την αιτιολόγησή τους νομίζουν ότι χτύπησαν τον αναρχισμό· ενώ πραγματικά, χτυπούν τη φαντασία τους που περιστρέφεται σαν τον ανεμόμυλο στον ίδιο κύκλο. Μεταρρύθμιση, δηλαδή: εάν η μηχανή που μας κομματιάζει μας φαίνεται βαριά, να την ελαφρύνουν λίγο. Μεταρρύθμιση, δηλαδή: μετατροπή, μετάθεση του κακού. Σε πονάει το μάτι σου και μεταφέρουν τον πόνο στο πόδι σου! Αν αντί να ρωτήσουν γιατί απωθούν αυτή τη μεταρρύθμιση, ρωτούσαν γιατί οι αναρχικοί είναι επαναστάτες, αυτό θα τους έφερνε να ανακαλύψουν εξ' ολοκλήρου διαφορετικές ιδέες και τότε θα είχαν και εξ' ολοκλήρου διαφορετική γνώμη (ίσως και να μην τους συμφέρει).

Όχι κύριοι, δεν θέλουμε κανέναν πλέον να επιβαρύνουμε για να ενεργήσει και να σκεφθεί για εμάς. Εσείς, οι οποίοι λέτε ότι θέλετε τη γενική ελευθερία (χωρίς να εννοείτε την ατομική), γιατί λυπάστε και τρέμετε την ολοκληρωτική εξαφάνιση του σημερινού καθεστώτος; Το κράτος σας, λέγεται ότι θα είναι μια σκιά κράτους και ότι η προσπάθειά σας θα είναι να εξασφαλίσετε την ελευθερία σε όλους, καθώς θα συμμορφώνεστε πάντοτε με τη γενική θέληση. Δηλαδή, θα είναι μια τυραννία της πλειοψηφίας,



την οποία η μειοψηφία θα είναι υποχρεωμένη να υποφέρει. Αλλά τί με ενδιαφέρει εμένα, το άτομο που βρέθηκα με το μέρος της μειοψηφίας, αν η τυραννία (έστω και ελαφριά, πάντοτε όμως τυραννία) προέρχεται από την πλειοψηφία ή μόνο από έναν; Ή πρέπει να σκύψω μοιρολατρικά μπροστά στην πλειοψηφία, διότι ως τέτοια έχει δίκιο; Αλλά ο Γαλλιλαίος δεν ήταν ο μόνος που είχε δίκιο εναντίον όλων; Και για να επιτευχθεί έστω αυτό, νομίζετε ότι δεν υπάρχει ανάγκη επανάστασης;

Πού και πότε άλλαξε πολίτευμα χωρίς αυτήν; Η Πορτογαλία θα γινόταν δημοκρατία; Αλλά αφού η επανάσταση είναι αναπόφευκτη, αφού θα διατρέξουμε αυτόν τον κίνδυνο, δεν υπάρχει κανένας λόγος να αφήσουμε έστω και το ελάχιστο ίχνος κυριαρχίας. Δεν υπάρχει κανένας όρος μεταξύ κράτους και ατομικής ελευθερίας;

Όχι.

Γι' αυτό, θέλουμε την παντελή εξαφάνισή του μαζί με την σκιά του. Δεν θέλουμε να κρατήσουμε κανένα ενθύμιο από αυτό, γιατί είμαστε πλέον περισσότερο από σίγουροι ότι θα μας φέρει λύπη και περισσότερο βάρος, παρά τα όσα ευγενικά και αγγελικά αισθήματα με τα οποία είστε παραγεμισμένοι εσείς που θα ελαφροδιοικήσετε.

Μας είναι αποτρόπαια η εξουσία ανθρώπου πάνω σε άνθρωπο, όσο ελαφριά και αν την ονομάζετε αυτήν. Μας προκαλεί πάλι μια αυτόματη επανάσταση, ομοίως όπως η τάση για εμετό φέρνει το ξέραςμα...

Αλλά, η επανάσταση θα προκαλέσει θύματα, θα χύσει αίματα και εμείς θέλουμε να τα αποφύγουμε αυτά. Αυτό είναι μια ωραία δικαιολογία. Σε αυτό συμφωνώ. Το να θέλει κάποιος να αποφύγει την αιματοχυσία, το να θέλει να λιγοστέψει την αθλιότητα κ.τ.λ. αυτό αποδεικνύει άνθρωπο που έχει ευγενικά αισθήματα. Αλλά όταν πρόκειται να παλέψει κάποιος εναντίον της σημερινής κοινωνικής κατάστασης, πρέπει τάχα να αποφεύγει να βοηθήσει αυτούς που καθημερινά βρίσκουν το θάνατο με την πρόφαση μιας υποθετικής βαθμιαίας καλύτερευσης;

Και εμείς δεν θέλουμε την αιματοχυσία. Και εμείς δεν θέλουμε θύματα. Και εμάς δεν μας ευχαριστεί το αιματοκύλισμα, αλλά πιστεύετε ότι και η ειρηνική διεκδίκηση της βαθμιαίας καλύτερευσης, δεν έχει περισσότερα θύματα; Πόσες κραυγές πόνου δεν υψώνονται κάθε στιγμή, χωρίς να γίνει τίποτα για να μετριάσει τους πόνους τους, χωρίς να γίνει καμιά κίνηση απέναντι σε εκείνους που προξενούν αυτούς τους πόνους; Πόσοι δυστυχείς πνίγονται, χωρίς να αφήσουν την παραμικρή φωνή; Κάθε ώρα, κάθε λεπτό της ζωής, πόσες καρδιές, πόσες υπάρξεις δεν θρυμματίζονται,

δεν κατασπαράσσονται από την ασυνειδησία των εξουσιαστών, χωρίς και εμείς που υποφέρουμε από αυτούς τους πόνους και τρίζουμε τα δόντια μας -όταν ακούμε τις γοερές κραυγές τους να ξεσκίζουν την καρδιά μας- να μπορούμε να προστρέξουμε σε βοήθειά τους, δεμένοι όπως είμαστε, με τους θεσμούς, με τους νόμους και με την ολέθρια οικονομική κατάσταση;

Αλλά, αφού κλείνετε τα μάτια σας στα θύματα της βαθμιαίας καλυτέρευσης, γιατί αισθάνεστε φρίκη για τα φανταστικά θύματα της επανάστασης; Γιατί; Συγγενεύετε περισσότερο με εκείνους; Αλλά τότε, εδώ πάλι χωριζόμαστε' και εμείς συγγενεύουμε και ενδιαφερόμαστε πολύ περισσότερο για τους άλλους και θέλουμε όσο το δυνατόν συντομότερα να πάψει αυτός ο αλληλοσπαραγμός των κτηνανθρώπων, για να ξαναφανεί ο Άνθρωπος. Και εμείς θέλουμε να αποσπάσουμε αυτά τα θύματα από το κοινωικό τέρας! Και εμείς θα είμασταν ευτυχισμένοι εάν βλέπαμε να μετριάζεται το κακό με κίνδυνο ακόμη να δούμε ότι απομακρύνεται η πλήρης πραγματοποίηση εκείνων που θέλουμε, αν μπορούσατε να μας αποδείξετε την αποτελεσματικότητα των φαρμάκων που προτείνετε. Αλλά έως σήμερα, δεν κάνατε τίποτα άλλο από το να εξαπατάτε με μια ψεύτικη ελπίδα εκείνους που υποφέρουν και να καθυστερείτε, να οπισθοδρομείτε με αυτό τον τρόπο την απόκτηση της συνειδησής τους, βοηθώντας το κράτος στον ασυνείδητο δρόμο του, να καταθρυσματίζει ασταμάτητα τις συνειδήσεις και τη ζωή του ανθρώπου.

Όταν σφετερίζονται αυτοί τη γή μας, την εργασία μας, τον ιδρώτα μας, την ύπαρξή μας, εκμεταλλευόμενοι τις συζύγους μας, τα παιδιά μας, τις αδελφές μας, την αμάθειά μας, μπαίνετε εσείς στη μέση, με τα υστερικά σας αισθήματα και φωνάζετε, επειδή δήθεν θέλετε να αποφύγετε την αιματοχυσία: ενωθείτε και ζητήστε τα δικαιώματά σας, νόμιμα, ανθρώπινα;

Αλλά από ποιούς να τα ζητήσουμε νόμιμα και ανθρώπινα; Και αυτοί τα άρπαξαν νόμιμα και τα οικειοποιήθηκαν ανθρώπινα; Και στην πρώτη, δεύτερη, χιλιοστή, δισεκατομμυριοστή έστω αίτηση, θα μας τα προσφέρουν σαν Αγιο-βασιλιάτικο δώρο;

Τι γελοίοι που είστε! Αλλά αμφιβάλλω αν το πιστεύετε αυτό εσείς οι ίδιοι.

Και πώς θα το κατορθώσουμε;

Δια της νομίμου οδού; Με ένα κομμάτι ψήφο; Και πού;

Σε μια κοινωνία που η ενέργεια του ατόμου είναι περιορισμένη από τον κάτοχο του χρήματος; Σε μια κοινωνία, που τα πάντα πληρώνονται, που τα πάντα πουλιούνται; Σε τέτοια κοινωνία μπορεί να υπάρξει νόμιμη δράση,

ανώτερη από εκείνον που κατέχει το χρήμα; Σε μια κοινωνία που τα πάντα είναι υποταγμένα στη δύναμη του χρήματος, δεν θα βρίσκεται η νομιμότητα και η ισχύς σε εκείνον που το κατέχει; Δεν θέλετε να καταλάβετε και εσείς, ότι βλέπτετε περισσότερο με την τεχνητή ρητορεία σας προς τα πλήθη (όχι βέβαια για να πληρωθείτε μόνο με χειροκροτήματα...), καθώς τα ωθείτε στην εγκαρτέρηση μέσω τεχνητών ελπίδων;

Έχουμε πλήρη πεποίθηση ότι οι προνομιούχοι δεν θα υποχωρήσουν ποτέ χωρίς βία.

Τα πάντα μας αποδεικνύουν ότι η κοινωνική οργάνωση μας οδηγεί σε έναν κατακλυσμό, που δεν είναι δυνατόν, κλείνοντας τα μάτια, να τον αποφύγουμε και ότι δεν υπάρχει άλλη διέξοδος, παρά μόνο να προετοιμαστούμε και όταν εκραγεί, να αποκομίσουμε, όσο το δυνατόν περισσότερη ωφέλεια.

Η ιστορία μας διδάσκει, ότι οι επαναστάσεις γίνονται πάντα από μία μειοψηφία που καταλαβαίνει το σκοπό, στον οποίο θέλει να φτάσει και η οποία δίνει την ώθηση και τον χαρακτήρα σε αυτήν και στους υπόλοιπους παθητικούς και αδιάφορους που αποδέχονται ωστόσο, τη νέα ζωή που χάραξαν οι επαναστάτες. Αυτή τη μειοψηφία θέλουμε να σχηματίσουμε με τη διάδοση των ιδεών μας.

Άλλωστε, αν τώρα, στον καιρό της σχετικής ησυχίας που περνάμε, δεν διαδώσουμε την αλήθεια αφυπνίζοντας τα άτομα, πότε θα το κάνουμε; Όταν θα ανάψει η επανάσταση σε ολόκληρη την Ευρώπη; Μέσα στους καπνούς των οδοφραγμάτων και στα ερείπιά της;

Πρέπει να έχουμε πάρει την απόφαση και να έχουμε εκ των προτέρων, ακλόνητη τη θέληση για να την εκτελέσουμε, γιατί τότε δεν θα είναι πλέον καιρός συζητήσεων αλλά δράσης.

Είδαμε τις προηγούμενες επαναστάσεις στη Γαλλία του 1848 και του 1870. Η αριστοκρατία τότε, γνώριζε τι έπρεπε να κάνει την ημέρα που ο λαός θα αναποδογύριζε την κυβέρνηση. Γνώριζε, ότι έπρεπε να οπλίσει τους μικροαστούς και έχοντας τα κανόνια, τη συγκοινωνία και το χρήμα θα εξαπέλυε αυτούς και τους μισθοφόρους της εναντίον των εργατών τη μέρα που θα τολμούσαν να διεκδικήσουν τα δικαιώματά τους. Αλλά ο λαός δεν γνώριζε τίποτα και επαναλάμβανε ηλίθια, μαζί με τους αστούς και τους μικροαστούς στην επανάσταση του 1848, «Δημοκρατία και γενική ψηφοφορία». Στην επανάσταση δε του 1870, φώναζε μαζί με τους μικροαστούς και όλος ο εργαζόμενος πληθυσμός, «Κομμούνα». Αλλά και πάλι, δεν είχαν καμιά σαφή ιδέα του τι έπρεπε να κάνουν, για να λύσουν το

ζήτημα του ψωμιού και της εργασίας.

Έπρεπε να κατασχέσουν όλα τα βιομηχανικά εργαστήρια στο όνομα της κομμούνας; Έπρεπε να καταλάβουν τα σπίτια και να τα ανακηρύξουν δημόσια; Έπρεπε να κατασχέσουν τις ζωτροφές και να οργανώσουν τη σίτιση κ.τ.λ..

Απο όλα αυτά, δεν είχαν καμιά ακριβή ιδέα.

Από τη διάδοση λοιπόν των ιδεών μας εξαρτώνται οι παρούσες και οι μελλοντικές ενέργειες, έτσι ώστε την ημέρα της επανάστασης, όταν οι συνεργατικοί, οι σοσιαλιστές και όλα τα άλλα χρώματα, θα τρέχουν στη βουλή για να βγάλουν, συζητώντας, τα διατάγματά τους, εμείς οι αναρχικοί να τρέξουμε, ωθώντας και τον λαό, να καταλάβουμε επι τόπου τα εργοστάσια, τα σπίτια, τις σιταποθήκες· εν συντομία όλο τον κοινωνικό πλούτο, τη γή, καταστρέφοντας κάθε παλιόχαρτο και οργανώνοντας σε κάθε κοινότητα, σε κάθε όμιλο την παραγωγή και την κατανάλωση.

Εμάς σήμερα, μας ενδιαφέρει να ορίσουμε τον σκοπό στον οποίο θέλουμε να φτάσουμε, και να τον διατυπώσουμε με λόγια και με πράξεις με τέτοιο τρόπο, ώστε να τον κάνουμε λαϊκό, για να μπορέσει να βγαίνει από τα στόματα όλων την ημέρα της επανάστασης. Διότι, η μειοψηφία που θα δράσει, θα βλέπει καθαρά τον σκοπό· ο πολύς όμως πληθυσμός, θα βρεθεί εντελώς παραπληροφορημένος από τον αστικοκρατικό, τον φιλελεύθερο, τον συνεργατικό κ.τ.λ. τύπο. Γι' αυτό, οφείλουμε να εργασθούμε από σήμερα με όλες τις δυνάμεις μας για να καλλιεργήσουμε το έδαφος, ώστε να μην συναντήσουμε πολλές δυσκολίες.

Διότι, εάν ο κοινωνικός πλούτος μείνει στα χέρια μερικών που τον κατέχουν σήμερα, εάν τα εργοστάσια, τα ναυπηγία και τα υπόλοιπα βιομηχανικά εργοστάσια, διατηρηθούν πάλι ως ιδιοκτησία των παραφεντάδων, εάν οι σιδηρόδρομοι, τα μέσα μεταφοράς μείνουν στα χέρια των εταιριών, εάν τα σπίτια και τα υπόλοιπα κτίρια μείνουν ως ιδιοκτησία των σημερινών που τα κατέχουν, αντί όλα αυτά να καταληφθούν και να τεθούν στη διάθεση των εργατών, του λαού, όταν εκραγεί η επανάσταση, αν οι επαναστάτες δεν καταλάβουν τις τροφές και τις αποθήκες των πόλεων και δεν οργανώσουν να τα θέσουν στη διάθεση εκείνων που θα τα έχουν ανάγκη, εάν η γή μείνει ως ιδιοκτησία των τραπεζιτών και των τοκογλύφων και αν δεν παρθούν τα μεγάλα ακίνητα από τους ιδιοκτήτες, για να τεθούν στη διάθεση εκείνου που θέλει να καλλιεργήσει το έδαφος, εάν εξακολουθήσει μία τάξη κυβερνώντων να διατάζει τους κυβερνώμενους, η εξέγερση αυτή δεν θα είναι επανάσταση και θα υπάρξει ανάγκη να ξαναρχίσουμε.

Για να μπορέσουμε λοιπόν να ανταπεξέλθουμε σε αυτόν τον κίνδυνο, δεν υπάρχει προς το παρόν παρά ένα μόνο μέσο: να εργαζόμαστε ασταμάτητα για να διαδώσουμε την απαλλοτρίωση. Η λέξη απαλλοτρίωση να διεισδύσει σε όλες τις πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά, έως την απομονωμένη καλύβα του χωρικού. Να συζητηθεί από κάθε εργάτη, από κάθε χωρικό και να σχηματιστεί σε αυτούς η ιδέα ότι η μόνη καθιερωμένη ιδιοκτησία από αυτή τη φύση, είναι η ζωή και όλα τα αναγκαία για την συντήρηση και ανάπτυξή της.

Η επανάσταση είναι το μόνο μέσο μας για να πραγματοποιήσουμε το σκοπό, την πλήρη χειραφέτηση του ατόμου, για να βαδίζει πλέον τον δρόμο της ζωής του, ανενόχλητο, αναπτύσσοντας ελεύθερα τις υλικές και ηθικές του ανάγκες. Για μας η κοινωνική επανάσταση δεν υφίσταται σε μία απλή αλλαγή του κράτους, αλλά στην ολοκληρωτική ανατροπή της κοινωνικής κατάστασης, στην κατάργηση όλων των πολιτικών, θρησκευτικών και οικονομικών θεσμών, και την κατάθεση της γής και των εργαλείων (τα οποία ανήκουν στις περασμένες γενιές), στη διάθεση κάθε ανθρώπου.

Δεν γίνεται ιδρύοντας ένα κράτος της επιλογής μας, να μπορέσουμε να ελευθερωθούμε. Αλλά, καταστρέφοντας κάθε τέτοια προσπάθεια που θα θελήσει να το αντικαταστήσει. Η πάλη θα είναι παντού, όπου θα υπάρχει εξουσία για αναποδογύρισμα: δήμος ή νομαρχία: παντού, όπου θα υπάρχει έδαφος για εκμετάλλευση, για να εμποδιστεί ένα σημείο πολιτικής δουλείας ή οικονομικής, για να καταστραφεί. Και για αυτή την πάλη, καταλαβαίνει κάποιος εύκολα, το ότι θα φέρουμε αποτέλεσμα δεν είναι επειδή περιμένουμε διαταγές ή συμβουλές από κανένα κράτος, αλλά επειδή γνωρίζουμε και ενεργούμε μόνοι παντού, όπου θα υπάρχουν άτομα που φροντίζουν για την απελευθέρωσή τους.

Είναι παντού, ταυτόχρονα, σε όλα τα σημεία που πρέπει να εξαπλωθεί η πάλη: νικημένοι στο ένα μέρος, νικητές στο άλλο, η επανάσταση θα ανοίξει το δρόμο της για να μην σταματήσει, παρά μόνο όταν θα κατατσακιστεί και θα εκλείψει εντελώς και η τελευταία προσπάθεια του κράτους και το τελευταίο ίχνος της εκμετάλλευσης.

Αρκετά πλέον οι κυβερνήσεις!

Θέση στο λαό, στον Αναρχισμό!

## *Προς τους Αντιζέγοντες*

Το ιδανικό σας είναι εξαιρετο και η πραγματοποίησή του, θα φέρει την ειρήνη και την ευτυχία πάνω στη γή. Αλλά πόσο λίγοι είναι εκείνοι που το επιθυμούν και πόσο λίγοι εκείνοι που το αντιλαμβάνονται. Είστε μια μειοψηφία, όμιλοι διασκορπισμένοι εδώ και εκεί, χαμένοι μέσα σε ένα πλήθος ασυνείδητο, αδιάφορο και έχετε απέναντί σας έναν τρομερό εχθρό, καλά οργανωμένο που έχει στη διάθεσή του, στρατούς, χρήμα και την διαστρεβλωτική εκπαίδευση. Η πάλη που αναλάβατε είναι μεγαλύτερη από τις δυνάμεις σας.

Αυτό τον αντίλογο ακούμε συχνά από εκείνους, στους οποίους εκθέτουμε τις ιδέες μας. Ότι οι αναρχικοί όμιλοι αποτελούν την έσχατη μειοψηφία σε σύγκριση με τα εκατομμύρια. Τίποτα αληθέστερο. Αλλά μήπως και κάθε νέα ιδέα που παρουσιάζεται, δεν αρχίζει από μια μειοψηφία πάντοτε; Πιθανόν εμείς, μέχρι τη μέρα της επανάστασης, να μείνουμε μειοψηφία ως οργάνωση· αλλά αυτό μήπως είναι κανένα σοβαρό επιχείρημα εναντίον μας; Τώρα, έχουν την πλειοψηφία οι επιτήδριοι· πρέπει λοιπόν να γίνουμε και εμείς τέτοιοι;

Μέχρι προχθές στην Πορτογαλία ήταν οι βασιλικοί αλλά οι δημοκράτες έπρεπε να παρατήσουν τις ιδέες τους, αφού έβλεπαν ότι το πνεύμα του λαού εξελίσσονταν προς αυτές; Αυτά λίγο μας ενδιαφέρουν. Εκείνο που μας ενδιαφέρει πραγματικά είναι, αν τα πνεύματα των λαών εξελίσσονται σύμφωνα με τις ιδέες μας ή όχι.

Και βλέπουμε, ότι μακράν του να στρέφονται οι λαοί προς τη δεσποτική εξουσία, στρέφονται ακατάσχετα προς την πλήρη ελευθερία του ατόμου. Καθόλου δεν κλίνουν προς την ατομική ιδιοκτησία αλλά, προς την από κοινού παραγωγή και κατανάλωση. Και αυτούς τους πόθους τους ερχόμαστε να αναπτύξουμε, να ωθήσουμε, βοηθώντας τους στην κατάρριψη σήμερα μιας πρόληψης, αύριο μιας δεισιδαιμονίας, μεθ' αύριο ενός σεβασμού, ενός πατροπαράδοτου και ούτω καθεξής.

Εξομαλύνοντας τον δρόμο, βαδίζουμε προς την επανάσταση -καταδοκώντας πάντοτε, για να επωφεληθούμε από μια περίσταση- όχι με ψεύτικες και τεχνητές διαδόσεις, αλλά με την αλήθεια. Διότι είμαστε βέβαιοι, ότι μόνο μέσω αυτής βρίσκει το άτομο τη συνείδησή του και κατά συνέπεια μόνο αυτή θα φέρει την ολοκληρωτική ανατροπή του ψεύδους, του καθεστώτος.

Άλλωστε, όπως προείπαμε, η ιστορία μας διδάσκει ότι εκείνοι που βρίσκονται στην μειοψηφία την παραμονή μιας επανάστασης, γίνονται πολύ περισσότεροι την ημέρα της, εάν ο σκοπός τους είναι σύμφωνος με τους πόθους του λαού.



## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

[1]. Δεν είναι στο έπακρο αξιοσημείωτο, ότι η τάξη των διάφορων σπονδυλωτών, των αμφίβιων ζώων, των ερπετών, των πτηνών και των θηλαστικών, δεν διακρίνονται, το ένα από το άλλο, στην αρχή της εμβριολογικής εξέλιξής τους, παρά μόνο πολύ αργότερα, όταν πλέον τα ερπετά και τα πτηνά διακρίνονται, ο σκύλος και ο άνθρωπος να εξακολουθούν μέχρι την έβδομη εβδομάδα να είναι όμοιοι; Πώς λοιπόν να αμφιβάλλουμε, όταν η εμβρυολογία μας αποδεικνύει εξώφθαλμα την εξέλιξη του εμβρύου να περνάει από όλα τα στάδια που διάνυσε, από το απλό κύτταρο ως τον άνθρωπο σε σύντομο χρονικό διάστημα; Και πώς να αμφισβητήσουμε ότι την ίδια μεταμόρφωση έπαθε και η ζωή εν γένει από τη φύση της σε αυτό το μεγάλο χρονικό διάστημα, όπως εμείς το ονομάζουμε και το οποίο, για αυτήν είναι επίσης σύντομο;

[2]. Ηλιακό ρολόϊ.

[3]. Ρολοϊ της νύχτας, μέσω του νερού.

[4]. Καμμία από τις σημερινές μαϊμούδες χωρίς να εξαιρούνται και τα ανθρωποειδή, δεν θεωρείται ως αρχικό παρακλάδι του ανθρώπινου γένους. Προ πολλού, οι πιθηκοειδείς πρόγονοί του χάθηκαν.

[5]. Και σήμερα ακόμη, αυτά τα αδαή πλήθη που δεν έχουν ούτε θέληση, ούτε δική τους κρίση, που κινούνται και εργάζονται τεχνητά, σύμφωνα με τις ορέξεις άλλων, που περιμένουν να σκεφτούν άλλοι για αυτούς, που αναμένουν τη βελτίωση της θέσης τους από άλλους, έχουν στενή συγγένεια με τους πιθηκάνθρωπους του Haeckel.

[6]. Οτιδήποτε έχουμε εμείς, έχουν και τα άλλα ζώα. Εμείς υπερέχουμε στις διανοητικές δυνάμεις, αλλά σε πολλές από τις αισθήσεις μας, υπερτερούν αυτά. Στην όραση ανώτερή μας είναι η γάτα, στην ακοή το άλογο, στην όσφρηση ο σκύλος κ.λ.π.. Θα καυχώμασταν μόνο, ότι έχουμε ως μοναδική χάρη την ομιλία, αν δεν υπήρχε ο παπαγάλος.



[7]. Πού το αποδίδουν αυτό οι άγιοι πατέρες; Ο καλός θεός τους κρατάει, αυτούς τους ανθρώπους, σε αυτή την κτηνώδη κατάσταση ή η φύση;

[8]. Γι' αυτό, περισσότερο ενδιαφέρον έχουν οι τριχωτοί (απολίτιστοι), οι οποίοι θέλουν να έρθουν μαζί με τον λαό και να τον βοηθήσουν στην γλώσσα του και στην αντίληψη, παρά οι άτριχοι (πολιτισμένοι).

[9]. E. Reclus (Les primitifs fr 325) του ίδιου (Les primitifs d'Australie).

[10]. Πάντοτε υπήρξαν και μέχρι σήμερα ακόμη υπάρχουν, οι φιλικοί θεοί που αλληλοπολεμούνται. Στην αρχαία Ινδία ο συντηρητής Βισχνού, παλεύει εναντίον του καταστροφέα Σίβα. Στην Αίγυπτο, ο Όσιρις εναντίον του Τυφώνα. Στους Εβραίους, ο Ασχέρας εναντίον του Έλζου. Στην Περσία, ο Όρμουτζ εναντίον του Αχριμάν. Στα σημερινά χρόνια, ο Θεός εναντίον του Διαβόλου και ο Αλάχ εναντίον του Σεϊτάν κ.τ.λ..

[11]. Εφάρμοσαν το μητρικό δίκαιο, δήθεν ως οι υπερασπιστές του αδυνάτου. Κατά βάθος όμως, προέβλεψαν την ατομική υπεράσπιση, απαράλλακτα όπως σήμερα κάνουν οι κεφαλαιούχοι κάθε τόπου, οι οποίοι φαίνονται ως υπερασπιστές δήθεν της πατρίδας, που κατά φαντασίαν, κινδυνεύει· κατά βάθος όμως, παραμένουν οι υπερασπιστές των συμφερόντων τους και των επιχειρήσεών τους.

[12]. Σε μία μόνο μέρα, σφαγιάσθηκαν 4.500 άνθρωποι το 782, όπως και από πολλά δεδομένα θεωρείται ότι, σφαγιάσθηκαν και πολλά παιδιά που ξεπερνούσαν το ύψος του ξίφους του (La grande Encyclopedie Francaise). Για του Χριστού την πίστη την αγία...

[13]. Το, πρίν την επανάσταση του 1789, ακμάζον σύστημα της υποταγής, πίστewς, και ευπείθειας προς τον ανώτερο. Σύστημα, στο οποίο ο λαός ήταν δούλος σε μερικούς κυρίους (Seigneurs) και στον κλήρο. Αφού ελευθερώθηκε όμως, μετά την επανάσταση από αυτούς, υποδουλώθηκε από τους επιτήδειους (οι οποίοι κοινώς ονομάζονται αστοί ή πλουτοκράτες) οι οποίοι ήταν επίσης υποτελείς πρίν την επανάσταση στους προαναφερθέντες κύριους και στον κλήρο.

[14]. Βλέπε Jean Grave (La Societe futur 3-25) .

[15]. Ρίξτε μια ματιά στη Γαλλία και δείτε πως παραπαίει, έτοιμη να πέσει και να τους παρασύρει όλους με το σύστημά τους μαζί, όπως και τους φεουδάρχες.

Το παρόν  
εγχείρημα  
τυπώθηκε στην  
τυπογραφική  
κολεκτίβα  
Rotta



